

De vervlaamsching der Gentsche Universiteit. — China, het Hemelsche Rijk. Met vele, fraaie foto's. — Kunstwerken van ivoor. — Venetië, rijk-geïllustreerd, interessant artikel. — Rome in Vogelvlucht.

No. 27

(1)

3 Jan.
1923.

PER NUMMER
20 CENT.
VOOR WEEK-
ABONNÉ'S.
17½ CENT.

Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

PRIJS
PER
KWARTAAL
f 2.25
FRANCO
PER POST
f 2.50

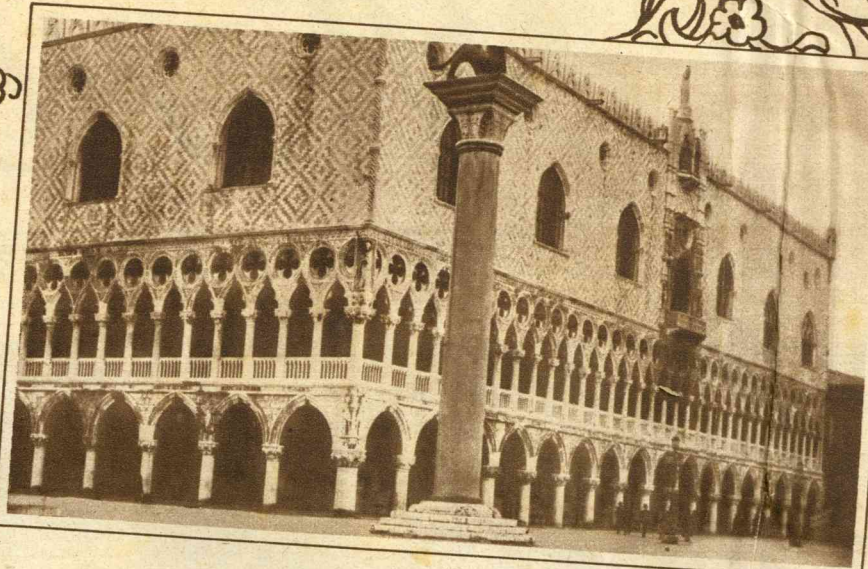

ST. MORITZ IN DEN WINTER.

VENETIË

De piazzetta, waar (in 1794) Napoleon voet aan wal zette.

Het Dogen-paleis.

Voedra de trein de 3600 meter lange lagunen-brug over is, de eenige die Venetië met het vasteland verbindt, treedt ge in de poëzie, rijdt ge binnen in het sprookje.

Deze wonderde stad is gebouwd in de zee, op 118 eilandjes. Haar bekoring is de stilte, alleen verbroken door het vredige plompen en plassen van den vaarboom in het klakkende, morrelende nat, en den zangerigen roep van den schipper, den zilveren vrouwelach achter het gordijn der gebeeldhouwde eiken gondelkap die als een draagstoel is, het zijdig gefladder der duiven voor de kathedraal, en — eenmaal in het uur — de plechtig rustige hamerslagen der bronzen poppen tegen de klok op het dak der blauw-en-gouden torre deli orologio. Hier kent men niets van het grove gedruisch van het helse moderne leven; hier hoorde men nooit paardenhoeven of wielen of motoren, nooit het enerverend bel-rinkelen van een tram, het zenuw-martelend rammelen en gierend krassen van een wagen of het leelijk ontzuicherend toeteren van een auto. De eeuwen weven in Venetië nog immer hun stil en rustig spel.

In den tijd toen onze voorvaders de wereldzee bevoeren, en met hun zeilschepen de koffie en specerijen van Java brachten, rond de Kaap de Goede Hoop, naar de veilings-lokalen te Amsterdam, in dienzelfden tijd was Venetië, de parel van de Adriatische Zee, op het hoogtepunt van haar glorie en glans. De Venetiërs zochten het niet zoo ver als de landgenooten van Tromp en De Ruyter. Zij bepaalden zich voornamelijk tot het nabije Oosten, hun handelsvloot voer op den Levant, hun oorlogsschepen gingen tot Konstantinopel. Doch juist die beperktheid van het gebied dat zij

Het voederen der duiven op het San-Marcoplein (Op den achtergrond het Dogen-paleis).

beheerschten schonk een zekere intimiteit, een gelegenheid tot verzorging van alle onderdeelen, welke men in Amsterdam reeds begon te missen. De Amsterdammer was wereldburger geworden, terwijl men in Venetië nog immer hing aan door de eeuwen geheiligde traditie, dichterlijkheid en kinderlijke symboliek. En terwijl in Amsterdam reeds lang het meer nuchtere protestantisme zijn intrede had gedaan, was Venetië nog katholiek en concentreerde haar rijkdom en kunstschoon in haar kerken.

Ook de maatschappij was nog geordend op een wijze, die wij, wereldwijze Hollanders, al lang waren ontgroeid. In de XVIIe eeuw leefde men in Venetië ongeveer zoo als in de middeleeuwen. Daarom werd de nalatenschap van de middeleeuwen piëteit-vol bewaard en werd erop voortgebouwd. Ja, tot het einde van de XVIIIe eeuw, toen de Fransche soldaten er de zegeningen (?) van de Revolutie kwamen brengen, leefde de Doge nog in het Palazzo Ducale, dat — duizendjaren vroeger — Pepijn, de zoon van Karel den Groote, reeds betreden had, en de kathedraal van San Marco, daarnaast, praalde reeds acht-honderd jaar met de gouden schittering harer mozaïeken.

Venetië was de bruid der zee. Elk jaar, wanneer de lentezon haar blauw en gouden brokaat over het water lei, vond de plechtigheid van het mystieke huwelijk plaats. Dan voer de Bucentauros — het somptueuse schip van Staat, dat ge nog heden ten dage in het Arsenal kunt zien — met bloemen, gobelins en edelstenen prachtig versierd, de lagune af. Op den voorsteven, in de eerezaal, zat de Doge op een magnifieke troon, omgeven door de seigneurie en de buitenland-sche gezanten. De admiraals van de vloot stonden op de

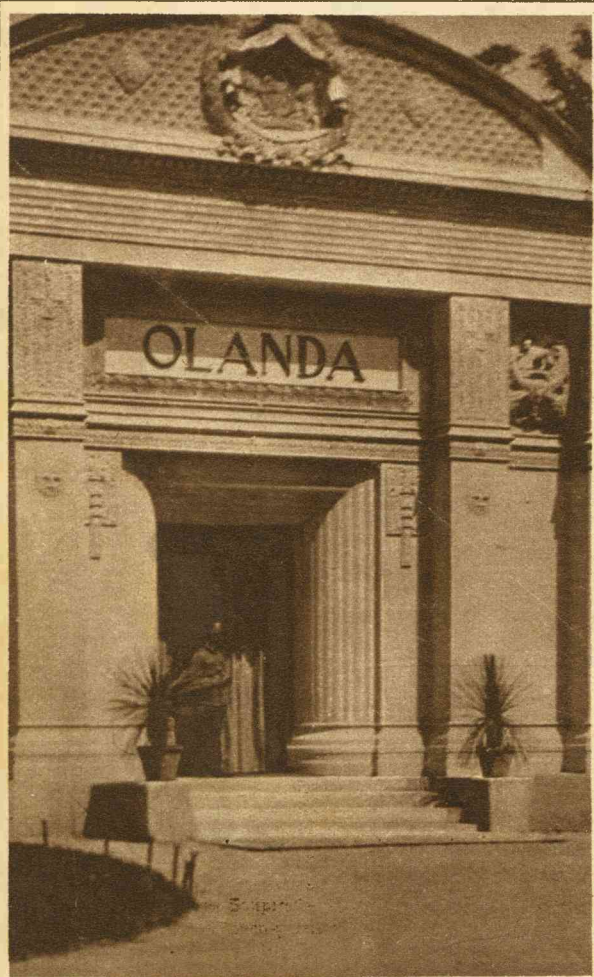
commando-brug. Het dak van het schip was geschraagd op zuilen in den vorm van kariatiden, en versierd met superbe purper-weefsels en rijke gouden ornamenten. Voor op den steven was de heerschappij der Republiek te land en ter zee afgebeeld, omringd door grootsche figuren: de Vrede, de Gerechtigheid, enz. Boven den ingang zag men den god van den Oorlog, die de slang doodt. Binnen: de deugden, de kunsten, de wetenschappen, en allerlei symbolen van het aardsche en het hemelsche leven. Achter de commandobrug verhieven zich fier twee leeuwen van Sint-Marcus, den Evangelist, die de schutspatroon is van Venetië, en wiens gebeente rust in de kathedraal. En overal was het schip gedecoreerd met sphinxen, zeegodjes, vruchten, bloemen en een weelde van motieven. Boven den toonhemel wapperde de vlag der Republiek in den wind.

Terwijl het schip van wal stak aan de piazzetta, luiden alle klokken en dreunden schoten van alle kanonnen der forten, van het arsenaal en van de vloot. Ontelbare weelderig versierde gondels en barken, vol van muziek, volgden het gewijde vaartuig op zijn korte reis.

De stoet richtte zich naar het eland van de Heilige Helena, waar het schip van Staat der patriarch van Venetië aan boord nam, die, vergezeld van heel de geestelijkheid, het tegemoet voer op een versierde boot. Alle schepen, groote zoowel als kleine, werden natuurlijk door roeiers voortbewogen.

Men bood den patriarch een weinig water aan, dat hij zegende.

Bij het Lido, waar zich in onze dagen de jongste en reeds meest gezochte badplaats van Europa verheft, wendde de Bucentauros den steven naar de zee. Dan klonken de caril-

Het Nederlandsche paviljoen op de Internationale Tentoonstelling van moderne kunst, dezen zomer te Venetië gehouden.

Het Canal Grande ter hoogte van het Grand-Hotel.

De ingang van het Canal Grande te Venetië. De koepelkerk in Santa Maria della Salute.

De Lagune bij nacht.

lons, de muziek en de kanonschoten opnieuw. De patriarch zegende den verlovingsring: een groote gouden ring met een steen van lazuli, gaat en malachiet, waarin het wapen der Republiek gesneden was, en gaf hem aan den Doge. En terwijl een co-adjutor het gebenedijde water met een gouden kom in de zee wierp om de stormen te bezweren, liet de Doge den ring vallen, de sacramentele woorden uitsprekend: „Desponsamus te, mare, in signo veri perpetuque domini”. Waarop de toejuichingen en vreugdekreten van heel het volk antwoordden.

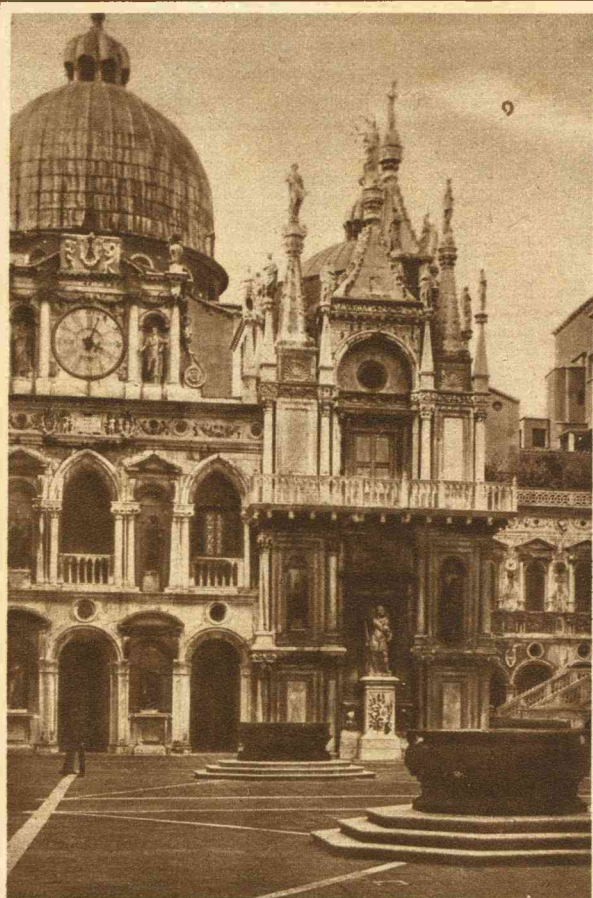
Na een plechtige Mis keerde de vloot terug naar de stad. De groot-waardigheidsbekleeders, de ambassadeurs en de leden der Regering begaven zich naar het Dogen-paleis om deel te nemen aan een somptueus feestmaal, waarbij de Doge zelf aan het hoofd van de tafel zat. De werklieden die den Doge hadden begeleid op de Bucentauros aten ook in het paleis, onder leiding van den admiraal en hun superintendant. Allen ontvingen ten geschenke vier flesschen Griekschen wijn, een vaasje met bonbons, versierd met het wapen van den Doge, een pakket medicijnen en een zilveren medaille.

Die werklieden van het Arsenal vormden den grootsten steun der aristocratie. Zij hadden een groot aantal privileges: zij bewaakten de schatkamer der San Marco, de Zecca, de Bank, etc. Tegen het einde der XV eeuw waren er in Venetië 16.000 werklieden van het Arsenal en niet minder dan 30.000 matrozen.

Het reglement der douane en dat voor de vreemde schepen, welke in grooten getale kwamen tot uit de verste landen van het Oosten, waren zeer streng. Het was juist die strenge organisatie welke van Venetië het handels-middenpunt der wereld maakte. De industrieën, bijv., stonden onder Staatsvoogdij, en zorgvuldig werd gewaakt dat haar geheimen niet uitlekten naar buiten. Dit intelligente egoïsme, dat in elke Staatsbemoeiing tot uiting kwam, is het geweest wat het meeste heeft bijgedragen tot de grandeur der Serenissime. Niet alleen de kerken en openbare paleizen, doch ook de patricische huizingen vulden zich met de schoonste voortbrengselen van schilder- en beeldhouwkunst, en de architectuur bloeide in Venetië ook in de particuliere woningen reeds in de vroegste tijden.

Dank zij de piëteit en den schoonheidszin der opeenvolgende bestuurders — dank zij daarbij ook voor een gedeelte de constructie dezer stad in het water — is dit alles voor ons behouden en kunnen onze oogen te gast gaan in deze wonder-intact gebleven schatkamer der Historie.

Doch er is iets wat misschien nog meer dan de kerken

Binnenplaats van het Dogen-paleis.

en paleizen, de musea en kunst-relieken aan Venetië zoo ontroerend schoone bekoring geeft, — iets dat niet uit menschenhanden afkomstig is, maar wat de Natuur schonk aan dit hoekje der aarde: het water, het licht, en — vooral, vooral — de kleur. Niets ter wereld is er te vergelijken met de pracht van het imposante en toch zoo innig mensche-lijke Canal Grande, met zijn voortdurend wisselende perspectieven en belichting, met den intiemsten rijkdom der kleinere smalle grachtjes, waar, tusschen de schilderachtig vervallen huizen, bijna elk oogenblik het juweel van een byzantijsch kerkgebouw of een gothisch paleis een kreet van verrukking aan uw borst ontsnappen doet, met de gezellige bontheid der Frezzerieën, warnet van nauwe winkelstraatjes, waar de inheemsche vrouwen in heur stijlvolle shawls zich mengen onder de shoppende vreemdelingen van alle rassen en talen, met de sublieme schoonheid der piazza San Marco vooral en de duiven-omzwermde gouden basiliek en met de stralende statigheid van het zacht-roze Dogen-paleis, het ontroerendste wonder van bouwkunst dat ik ken.

De belichting, de kleur is het wat aan Venetië haar grootste charme geeft. De kleur van het water en van het verweerde marmer, van de gele en opalen en roodbruine en paarsche zeilen der visschersschuiten op de zee en van den zonsondergangsbrand op het Canal Grande, al de tinten en lijnen van zoo menig pleintje met een achthoekige waterput in het midden, en een kerk, schoon en grillig en weelderig als een orchidee, in een hoek, — al de tinten en lijnen van de gevels, als nobele priester gewaden of als een wonderbaar rijke, harmonieus gekristalliseerde vegetatie. De kleur, de tinten, de lijnen . . . en het zilverig transparante, of vlam-mend roode, of honing-gouden, of vaak zelfs violette licht.

Op al mijn omzwervingen over den aardbol heb ik nooit een plekje gevonden, dat zoo volkomen de teedere, innige sproken is, als Venetië. Uren en uren doolt ge rond, en terwijl de zon van het Oosten naar het Westen schuift, wisselt de belichting, en het kaleidoscopisch decor wordt steeds rijker en dichtelijker . . . Tot al deze ontroerende schoonheid, ten slotte, culmineert in het sublieme uur, wanneer de dag als noode wijkt voor den avond, en, aarzelend op den drempel, nog even, met zijn laatste, brekende lichtstralen, de als transcendente gevelspitsen streelt.

Het Canal Grande, terwijl de zon achter de kim zinkt, . . . er is geen grootscher aanblik ter wereld. Rond u heen is het een symphonie van zachte, harmonische kleuren. Het water zelf: flesch-groen waar de schaduw der paleizen erover ligt, iriseerend monnikspijbruin, en nagel-roze, en paarlemoer, en flonkerend pailletten-goud, waar het nog het gloeiend schijnsel opvangt, — het water zelf reeds is van een verrukkelijken rijkdom. Langzaam glijden de slanke gondels erop voort, het gerektelichaam als van brons achter den voorstevan met dof-zilveren nef, omhoog-gekruld met de graciele welving van een zwanehal. En als stoere, gepeesde marmerbeelden staan de gondeliers, schraag leunend op hun boom . . .

Dan doet de godin der duisternis haar intrede in Venezia, en haar sluiers maken de feeërie nog charmanter. De gondeliers steken de kaarsjes aan in de kleine lantarentjes op de plecht. Het San-Marcoplein wordt als een wijdsche balzaal, met de arcaden der Procuraties als loges langs drie wanden en tegen den vierden wand de praal van het flonkerend kerkgebouw als een stralende remonstrans, als een onwaarschijnlijk weelderig gobelin. Het Dogen-paleis gloeit, in het gouden kunstlicht, als een rose damast-gordijn, geborduurd met zware, breede franjes. De koepels van Santa Maria della Salute teekenen zich als een donker silhouet tegen den bleeken hemel af. En het is alsof de gouden leeuw op de zuil der molo de karbonkel-diamanten weergevonden had, welke nog in zijn oogkassen blonken toen Napoleon hier landde aan de piazzetta.

Ge kunt niet besluiten naar bed te gaan, zulk een fascinerende bekoring oefent op u deze mysterieuse, poëtische nacht. In de zachtken deinende gondel, temidden van een vleet andere gondels, die nu en dan de uwe streelen en wier zilveren stevens rijzen en dan weer zich bukken als een korenveld waar de wind door strijkt, ligt ge te luisteren naar de serenata. In het rembrandtieke schijnsel der lampions, wiegend op het donkere water, terwijl op den achtergrond de herbouwde campanile rijst boven het koninklijk paleis, is de muziek van een onzegbare charme. En nog geruimen tijd klinkt ze u in de oogen, wanneer ge eindelijk naar het hotel terugvaart langs een labyrint van smalle grachtjes, waar hier en daar een gondel glijdt met een verliefden violist of de oude feestzaal van een paleis straalt van licht . . . gelijk ze het al deed misschien 1500 jaar geleden.

LEO FAUST

Een van de talloze zoo schilderachtige kleine grachtjes in Venetië.

De beroemde „Ponte des Soupirs” — de brug der zuchten — welke de rechtszalen in het Dogen-paleis verbindt met de gevangenis.

DON EVÈNO

De dag was nog maar nauwelijks aangebroken, toen Fidele zich gereedmaakte het paard van den dokter te roskammen.

De granieten zuilen van het groote, witte huis waren nat van dauw, en de stampende hoeven van het paard maakten een luid ge-
rucht in de stilte van den helderen lentemorgen.

Gapend en met nog slaap-zware oogen verrichte Fidele zijn werk.

Een raam werd geopend en Don Evèno keek naar buiten. „Nog niet klaar? Maak een beetje voort, Fidele,” zei de dokter.

Fidele maakte een soort verontschuldiging en bromde nog wat voor zich heen. Dan kreeg hij de fraai gestikte schabrak van zwart fluweel. Aan de keukendeur zag hij Mallèna met haar koffiemolen bezig.

„Geef mij het zadel even aan!” riep hij haar toe. Maar de meid keerde hem haar rug toe en dus haalde hij zelf het.

„O, zoodra ik Mikela, mijn meesters nicht zie, zal ik haar vertellen, dat Mallèna iederen morgen een heelen kop koffie drinkt. Maar Mikela is een dom ding en heeft er geen slag van te bevelen en het huishouden te besturen. Ja ja, die nooit iets om handen heeft gehad...”

Don Evèno, de dokter, had een rijk, hoogmoedig meisje, dat hem wel is waar niet erg gelukkig gemaakt, maar hem wel een groot vermogen en een mooi huis aangebracht had getrouwd. Tot zijn geluk was zij jong gestorven, kinderloos en nadat zij haar man tot erfgenaam gemaakt had.

Don Evèno telde toen zesenvertig jaar; hij was een kundig arts, een zeer geziene persoonlijkheid, en hij had een paar goede oogen in zijn hoofd. En zoo bemerkte hij na den dood van zijn vrouw al heel spoedig dat de meiden hem ongegeneerd bestalen. Het was dus noodig, dat een nieuwe meesteres de teugels van zijn huishouden in handen nam.

Weer trouwen? Hij dacht er niet aan. Hij verachtte de vrouwen. Toen het echter de spuigaten begon uit te loopen, steeg Don Evèno te paard en bleef twee dagen weg. Toen hij terugkwam, vergezelde hem een knap bleek meisje in de Sardijnsche nationale dracht. Het was Mikela, de dochter van een arme zuster van den dokter, die in een ander dorp getrouwd was.

Al dadelijk kende het dienstpersoneel Mikela's geschiedenis. Zij was verliefd geraakt op den schoolmeester van het dorp, een aardig, blond en sentimenteel jongmensch, die ook om haar hand gevraagd had. Misschien zouden zij getrouwd zijn, als de komst van Don Evèno niet alles verijdeld had. Mikela had er natuurlijk niets van willen hooren om weg te gaan.

„Domoor!” zei de Moeder echter. „De wijze zegt met recht, „Wie brood heeft, heeft geen tanden”. Begrijp je dan niets? Je oom heeft drie meiden en een mooi huis.”

„Dat weet ik, maar...”

„Hij kan je alles nalaten...”

„Ik ga niet mee, ik ga niet mee,” jammerde het meisje.

„Je gaat wel mee, dat beloof ik je. Als je het niet doet, dan kan je vrijer naar den duivel loopen. Ga je echter, dan is het mogelijk... dat...”

De onderwijzer was met vakantie. Mikela ging dus mee en hoopte met hem te trouwen, ook als haar oom's bezittingen de hare geworden waren.

Don Evèno had overigens alles onomwonden gezegd: „Ik wil geen last hebben. Als Mikela mijn huishouden wil besturen, zonder grillen in haar hoofd, goed! Anders...”

„Als zij grillen heeft, dan zullen ze wel slijten,” verzekerde haar moeder.

Mikela had dus haar boeltje gepakt en was met haar oom meegegaan. Toen zij eenmaal in het groote, deftige huis was met de muren vol schilderijen en de zware tapijten, had zij zichzelf schreiend afgevraagd: „Beteekent dat dan gelukkig zijn?”

Haar gezicht werd bleaker en smaller; om haar oogen lagen donkere randen.

Opeens ging het echter beter. Zij wisselde brieven met haar verloofde en hoopte. Wist Don Evèno het, of wist hij het niet? Fidele meende van neen, want Fidele wist de gansche geschiedenis.

Oom en nicht waren groote egoïsten. Slechts het eigen voordeel had hen tezamen gebracht, zonder een zweem van toegenegenheid of naastenliefde.

Aanvankelijk was er zelfs aan beide zijden een spoor van antipathie merkbaar. Don Evèno verachtte de vrouwen, zijn nicht behoorde ook tot deze en de theorie van de uitzondering bestond voor hem niet. Mikela daarentegen dacht aan haar wie weet voor hoe lang verijdelden droom, en in haar treurige uren gevoelde zij voor den dokter heel wat anders dan toegenegenheid.

Nadat zij een brief gekregen had nam zij zich voor haar plicht te doen, maar in geen geval haar heele toekomst op te offeren.

Ofschoon Fidele van meening was, dat Mikela een dom ding was, zorgde zij toch zeer goed voor het huishouden. Zij sloot zorgvuldig alle deuren en kasten; zij gaf vriendelijk maar kort haar bevelen en haar donkere oogen zagen alles. Zij was nu twintig jaar en lachte zelden.

Don Evèno verwonderde zich in stilte over Mikela's verstandig optreden.

Wanneer hij thuis bleef en aan zijn groote werk over Sardijnsche geneeskunst en haar ontstaan schreef, dan onder-
vond hij een tot nu toe ongekend gevoel van diepen vrede. Orde en rust heerschten in het heele huis.

Don Evèno dacht aan het stormachtige verleden als aan een boezen droom, en de rust van het heden verbaasde hem op een aangename wijze.

Hij koesterde geen hoop meer. Witte haren en rimpels op zijn voorhoofd verraadden zijn leeftijd. Neen, hij hoopte niet meer. Dikwijls echter greep een verlangen naar het onbekende hem aan. Maar dan bedacht hij dat het Gods rechtvaardigheid was die hem vergunde eindelijk in vrede in zijn stille huis te leven en te sterven. Dan zou hij Mikela een flink deel van zijn bezittingen nalaten, zijn kleine nicht, aan wie hij de rust en de orde om zich heen verschuldigd was.

Zoo verging de herfst.

Na de eerste dagen, waarop Don Evèno Mikela alle kamers had laten zien en haar alles overgegeven had, waren zij weinig meer met elkander in aanraking gekomen. Hij was bijna altijd uit, reisde veel en bleef wekenlang weg; de uren dat hij thuis was zat hij in zijn werkkamer waar hij schreef of bezoeken ontving. Mikela riep hij slechts, als hij haar wat te zeggen had.

Zij luisterde dan met gebogen hoofd; meed den blik van haar oom en kleurde soms hevig. Zij sprak nooit tegen, lachte nooit, maar ging, stil, zooals zij gekomen was, weg. Er heerschte dus niets geen vertrouwelijkheid tusschen hen, ook niet nadat de winter voorbij was en het meisje de geheele leiding van het huis had overgenomen.

Nog steeds liep zij door het huis in haar nationale dracht en op zekeren dag zei hij tegen haar: „Zeg, Mikela, je moet je nu toch eens als dame gaan kleeden.”

MEISJE UIT NOORWEGEN
in de nationale kleederdracht.

„Ja, morgen!” riep zij vroolijk en lachte. — Dat was de eerste maal dat Don Evèno haar hoorde lachen.

Hij keek haar nog verbaasder aan dan gewoonlijk. Het eenvoudige sierlijke costuum kleedde haar inderdaad beter dan welk modern costuum ook. Haar witte blouse stak frisch af tegen het donkergroen-fluweelen lijfje, en de gele hoofddoek omlijste heel aardig haar fijn bleek gezichtje.

„Doe dan tenminste dien leelijken hoofddoek af,” zei Don Evèno. Mikela deed hem lachend af, en Don Evèno zag haar krullend haar, de sierlijke oortjes en den witten hals.

„Doe mij het genoeg, den doek af te laten; het staat je veel beter en het is ook gezonder voor je haar.”

„Maar het is zoo koud,” antwoordde zij en bedekte haar ooren met haar handen.

„Daar moet je het niet voor laten, of ben je niet in staat dat te overwinnen? — Men moet nog wel heel wat anders overwinnen dan kou, mijn beste...”

Dat was na maanden het eerste vertrouwelijke gesprek tusschen oom en nicht.

Mikela liep nu met onbedekt hoofd. Als Don Evèno in de kamer kwam, zag hij haar voor een groot gesloten raam zitten, waar het milde licht van de eerste Maartdagen door binnenkwam. Mikela was aan een handwerkje bezig, en het krullende haar stak vroolijk af tegen den lichten achtergrond.

Het leek net, of hij haar heelemaal niet zag, en ook zij keek niet van haar werk op.

Einde Maart had Mikela een beetje koorts. Zij wilde het niet laten merken, maar Don Evèno zag direct, dat er iets aan mankeerde, en zorgde vol toewijding voor haar.

Zij zei: „Dat is beslist omdat ik mijn hoofddoek heb afgelaten. Ik zal hem weer aandoen.”

„Neen, neen, dat is het niet. Ik wil hem niet meer zien. Het is verschrikkelijk. Laat hem toch af, doe het maar voor mij.”

Zijn toon klonk bijna smeekend. Mikela echter, die zich stellig inbeelde, dat zij koorts had omdat zij er niet aan gewend was haar hoofd onbedekt te hebben, deed den doek weer om; zoodra zij echter haar oom binnen hoorde komen, rakte zij hem af en verborg hem.

Op zekeren avond gelukte haar dit niet. Don Evèno vond haar op den divan van de eetkamer liggen met hevige koorts.

„Mikela!” riep hij, „Mikela, hoe is het er mee?”

Daar zij niet antwoordde, dacht hij onwillekeurig en met schrik eraan, welk een leegte de dood van het meisje in huis zou achterlaten.

Hij boog zich over haar heen en voelde haar pols. Ofschoon haar ledematen zwaar waren en haar denken onklaar, voelde zij toch dat Don Evèno haar den hoofddoek afnam.

„Oom... ik kon het niet...”

„Wat kon je niet?” vroeg hij zachtjes.

Mikela antwoordde verward; zij fantaseerde. De dokter trok een stoel naar den divan en legde zijn hand op het heete voorhoofd van het meisje. Zoo zat hij een poosje, belde toen en beval haar naar bed te brengen.

Een week lang hield de koorts aan en de dokter veronachtzaamde zijn overige, zieken — die hij weliswaar meer uit gewoonte en uit medelijden behandelde — tot het kind, zooals hij haar noemde, weer hersteld was.

Om gedurende haar genezing beter op haar te kunnen letten, liet hij haar bij hem aan tafel eten en bewees haar zooveel zorg, dat Mikela ervan schrok.

Haar ziekte had haar afhankelijk gemaakt, maar de bezorgdheid van Don Evèno maakte haar verlegen en zij hield er niet van hem moeite te veroorzaken.

Op zekeren avond keek haar oom haar ernstig aan en vroeg: „Zou je naar huis willen gaan?”

Zij dacht een oogenblik na en antwoordde dan: „Ja, ik zou mijn moeder wel willen terugzien.”

„Anders niemand?”

„En Elena.” — Elena was haar zusje.

„Anders niemand?” — „Wien dan?” vroeg zij kleurend.

Don Evèno bemerkte haar verwarring en fronste zijn voorhoofd. Koel zei hij toen: „Tot voor twee maanden hebben jelui met elkander gecorrespondeerd, zooals ik weet. Hoe denk je er nu over?”

„Ik? Ik weet het niet...” stotterde Mikela en liet haar hoofd zakken. Don Evèno zag hoe de lange wimpers van het meisje trilden en hoe het hullen haar na stond... Was het van heimelijk verlangen of van ergernis omdat haar verhouding ontdekt was? In ieder geval wilde hij een besluit nemen.

„Binnen eenige dagen,” zei hij, „moet ik naar je dorp, en dan zal ik ernstig met je moeder praten. Als je het wilt en er niets op tegen hebt, zal ik alles in orde maken. Dan kan je naar huis gaan en *allemaal* terugzien...”

Hij zei dat op een bitteren toon en ging weg.

Mikela was heelemaal verward. Zij wierp zich op den divan, begroef haar gezicht in de kussens en weende en zuchtte. Waarom deed oom Evèno dat? Wilde hij haar kwijt zijn? Wat had zij hem dan gedaan? Zij kon den heelen avond niets meer doen en werd nog neerslachtiger toen haar oom haar bij het avondeten vertelde dat hij direct den volgende morgen naar haar moeder ging.

„Als je dus een boodschap hebt...”

„Neen. Veel groeten,” antwoordde zij koel.

Hij keek haar onderzoekend aan en trok zich spoedig terug, nadat hij Fidele bevolen had bij het kriecken van den dag zijn paard te zadelen.

Mikela was den volgende morgen de eerste, die naar beneden kwam; zij bekommerde zich er niet om voor de koffie in de eetkamer te zorgen. Spoedig na haar kwam ook Don Evèno en ging naar de plaats.

„Fidele,” zei hij, „je weet wat je vandaag te doen hebt.”

„Ja, mijnheer.”

Daar hij zich echter op het geheugen van zijn knecht niet durfde verlaten, herhaalde hij ook aan Mikela zijn bevelen. „Je moet hem direct naar den berg sturen, vandaag en morgen; je weet wel, twee wagens hout.”

Mikela wist heel goed, dat Fidele den houtvoorraad uit het bosch naar huis moest brengen.

„Wanneer komt u terug?” vroeg zij schuchter, tegen den deurpost geleund.

„Overmorgen. Zeg tegen Mallèna, dat zij wat voort moet maken,” antwoordde hij ongeduldig en gespte zijn sporen aan. Als hij daarmee klaar was, sprong hij in den zadel en reed met zijn hand wuivend weg.

Mikela zeide hem goeden dag. Het was alsof zij nog iets zeggen wilde — maar zij sprak niets anders dan: „Veel groeten en goede reis!”

Don Evèno antwoordde niets, maar hij verbleekte, toen hij bukte om onder de steenen poort door te rijden.

„Ga mee!” zeide Mikela tegen Fidele, toen haar oom was weggereden. — „Waarheen, Signorina?”

„Ga mee!” herhaalde zij. Ten zeerste verwonderd volgde hij haar. Zij ging de trap op, bracht hem in de eetkamer en sloot de deur.

„Wat wil zij van me?” dacht Fidele verwonderd.

Mikela keek hem recht in de oogen. „Je weet,” vroeg zij snel, „dat er behalve de groote straatweg nog een andere weg naar mijn dorp gaat?”

„Ja, Signorina,” zei hij en keek haar aan.

„Ben je er nooit geweest?” vroeg Mikela levendig en steunde op de tafel.

„O, heel dikwijls!”

„Als je er nu heen rijdt, zonder dat mijn oom je ziet, en vandaag nog terugkomt, dan zal je zien wat ik voor je doen zal.”

„Wat kan zij eigenlijk voor mij doen?” dacht Fidele: bij zichzelf was hij besloten te gaan, maar hij vroeg: „En wie zal het hout binnenhalen?”

„Heb daar geen zorg over; zeg mij alleen maar of je gaan wilt.”

„Waar moet ik heen?”

„Zweer mij eerst, dat je mijn oom niets ervan zeggen zult als hij terugkomt.”

„Ik! Dat zou wat moois wezen!” riep Fidele en knipte met zijn vingers. „Dat zou me zelf 'n strop om mijn nek doen wezen.”

„Dat geloof ik wel, maar . . . zweer!”

„Ik zal mijn moeder nooit weer zien!” riep hij uit en stak zijn vingers op.

Mikela was gerust.

„Je moet naar mijn huis gaan en mijn moeder een brief brengen, maar je moet er voor mijn oom zijn. Je mag je dus nergens ophouden, en vooral snel voorbij den herberg gaan.” — „Natuurlijk!”

„Wat voor den duivel, beteekent dat?” dacht Fidele, toen Mikela hem den brief gaf.

„Ik vertrouw op je, Fidele,” zei Mikela glimlachend; „je heet niet voor niets Fidele. Maak dus voort. Het is een zeer gewichtige zaak, en je doet mij een groot plezier, dat ik nooit vergeten zal. Dat zal je zien . . .”

Fidele zadelde direct zijn paard. Hij was heelemaal onder den indruk dat Mikela hem zulk een vertrouwen schonk, en nam zich voor, geheel naar haar wensch te handelen.

„Pas er voor op, bij den herberg te komen,” waarschuwde Mikela nogmaals. „Als je mijn oom ontmoet — dan: wees jou . . .!”

„Wees gerust; ik zal wel oppassen!”

In galop reed hij weg. Toen werden Mikela's beide wangen bleek en zij beefde over heel haar lichaam.

Den geheelen dag was zij in gedachten bij de twee mannen; als zij eraan dacht, dat zij elkander ontmoeten konden, dan liep een koude rilling langs haar rug.

Tegen den avond keerde Fidele terug — zoo vroeg, dat Mikela er van schrok. „Is er iets gebeurd?” vroeg zij met angst in haar oogen.

„Wat hoor ik daar,” antwoordde een mannestem, en een heer kwam uit het huis.

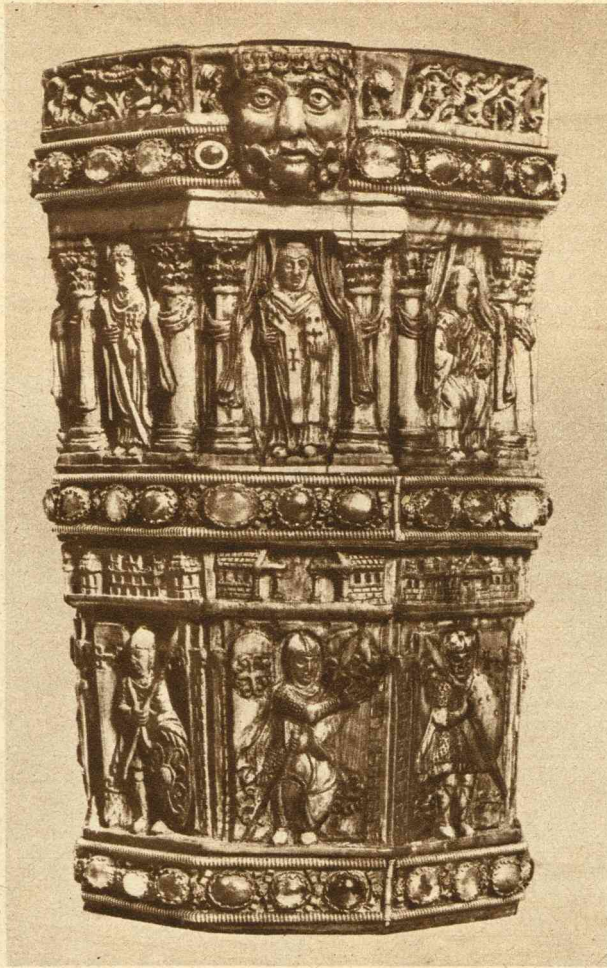
Fidele werd bleek van schrik, want Don Evèno stond voor hem.

„Wat beteekent dat?” riep hij. „Wat moet je, Fidele? Wie heeft je dat bevolen?”

En zoo gaf Fidele zijn meester den brief van Mikela.

„Goed!” zei Don Evèno op schorren toon. „Je mag niets

Uit ivoor gesneden Kunstwerken

Wijwatervat van ivoor. — Tweede helft der 10e eeuw. Domschat te Aken.

ervan zeggen, dat je mij ontmoet hebt. En wee je gebeente, als je een centesimo van Mikela aanneemt.”

„Dat zou wat moois zijn!” riep Fidele. Het allermooiste echter vond hij het tien-lirebiljet en de hoop bij gelegenheid er nog meer te krijgen. — „Ik moest immers wel zeggen, dat ik er geweest ben!” filosofeerde hij.

Twee dagen later keerde Don Evèno terug. Mikela had zijn terugkomst met angst tegemoet gezien, waagde het echter niet iets te vragen en ook hij zei niets. Tegen den avond pas riep hij haar in de eetkamer. Het werd al donker, evenals toen, toen hij haar op den divan gevonden had. Nu was het raam echter wijd geopend en de weerschijn van den verlichten avondhemel kwam naar binnen.

Mikela trad zachtjes binnen. Toen zij zich omkeerde om de deur te sluiten, sprong Don Evèno opgewonden op,

„Lieve Hemel!” steunde Mikela, „wat moet dat beteekenen? Hoe is het mogelijk, dat mijn moeder het er mee eens is?”

Don Evèno ging voort: „Ik zal alles doen, om je tevreden te stellen, je hebt mij maar te zeggen, wat je verlangt. Het doet mij leed, dat je bij mij weggaat, maar ik heb van den eersten dag af begrepen, dat wij de zaak tot aller tevredenheid in orde moesten maken. Je kunt je niet voor mij opofferen en je hebt reeds te veel voor mij gedaan; ik zal het nooit vergeten . . .”

„Heb ik dan ooit geklaagd?” vroeg het meisje bedrukt. Zij luisterde niet naar wat Don Evèno nog meer zeide, maar dacht over die haar onbegrijpelijke geschiedenis na. Zij had toch haar moeder geschreven, dat zij al sinds maanden niet meer aan haar oude liefde dacht, en haar verzocht niet toe te stemmen in het voornemen van Don Evèno haar nu te doen trouwen: „Ik smeek u ter wille van alles in de wereld, lieve moeder, zeg neen. Zeg hem echter niet, dat het van mij afkomt; daarom schrijf ik u in 't geheim. Ik wil hier blijven tot aan mijn dood, en als oom mij niet wegstuurt, dan wil ik altijd bij hem blijven.”

En nu stemde haar moeder toch toe? Waarom? Het bloed steeg haar naar het hoofd, en toch werd haar gezicht steeds bleeker en de koude huivering van onlangs overviel haar weer.

Op eens kwam een verschrikkelijke gedachte in haar op: haar oom wilde haar kwijt zijn! Dikke tranen rolden over haar wangen en haar gelaat vertrok krampachtig.

Toen eerst kreeg Don Evèno medelijden met haar en gaf zijn wreede komedie op.

Gedeelte van een bisschopsstaf. — Duitsch ivoorwerk. 14e eeuw.

Gedeelte van een bisschopsstaf. — Duitsch ivoorwerk. 14e eeuw.

„Niets!” antwoordde de knecht en ontzadelde zijn paard. In het halfduister bemerkte Mikela niet, dat Fidele's oogen verward keken.

„Ik . . . ik heb den brief afgegeven.”

„Zijn ze allemaal gezond thuis?”

„Dat zou ik denken. Uw moeder wilde mij laten meeëten, maar ik ben direct weer weggegaan . . . dat kunt u begrijpen!”

„Natuurlijk! Maar dan heb je zeker honger?”

„Niet erg.”

Nadat zij nog enkele bijzonderheden gevraagd had, was Mikela gerust. Schuchter gaf zij Fidele een tien-lirebiljet.

„Ik?” zei de knecht. „Ik wil niets! God beware mij!”

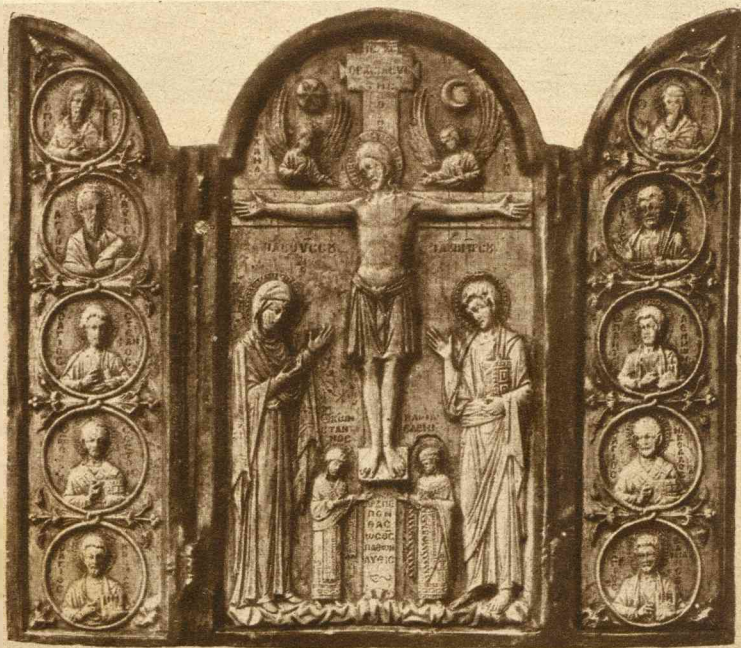
Nadat het meisje erop had aangedrongen nam hij driest het geld aan en sprak niet tegen, toen zij zei: „Als je mij eens nodig hebt, dan kom je maar gerust.”

De zaak stond echter zoo: Toen Fidele nabij den herberg was, bespeurde hij een overweldigenden lust iets te drinken. Zou ik — of zou ik niet? Is mijn meester al voorbij — is hij niet voorbij? Is hij daar — of is hij niet daar?

Dat alles bedacht hij terwijl hij door het bosch reed. Bij het gezicht van den grooten weg wilde hij teruggaan, maar zijn booze natuur sprak tegen hem: „Ga toch naar binnen en drink wat, dwaas! Je meester zal er immers niet zijn. Die is al voorbij. Ga en drink wat, en dan rij je wat je kunt.”

Zoo kwam hij voor de deur van den herberg. Men verkocht den voorbijganger daar kippen, wijn en fruit. Fidele wilde, in den zadel zittend, een halven liter wijn drinken en brood kopen.

„Hola!” riep hij naar binnen. „Hola, kom eens naar buiten!”

Byzantijsch ivoren triptychon. Twaalfde eeuw.

maar kalmeerde direct weer. Mikela trad nader. Zij stond tusschen hem en het helle avondlicht. Zoo bleef haar gezicht in de schaduw, maar heur haar dat sierlijk in haar nek golfde, glansde om haar mooie hoofdje.

„Mikela,” zei Don Evèno, „je weet waarom ik naar je moeder gegaan ben. Wij hebben alles in orde gemaakt. Je moeder is het er heelemaal mee eens, maar je begrijpt, dat je hier moet blijven tot je trouwt.”

„Mikela, mijn Mikela,” zei hij en greep haar hand, „waarom ween je?”

Zij snikte nog des te erger. Onder zijn innigen blik echter overweldigde haar een beklemmend en toch gelukkig gevoel. Zij verborg haar gezicht aan zijn borst en zuchtte als een kind.

Het deed hem leed, dat hij haar zoo bedroefd had, dat hij haar niet direct des morgens in zijn armen genomen en haar gezegd had, hoe dierbaar zij hem was; maar hij ondervond ook diep het geluk zich zoo door haar bemind te weten.

„Vergeef mij,” zei hij, toen zij tezamen op den divan zaten en hij haar liefdevol over het mooie haar streek. „Maar ook jij hebt mij veel verdriet veroorzaakt! Je moest toch voelen, waarom ik je van mij verwijderen wilde, en toch zei je mij niets — heelemaal niets!”

„Ik kon niet . . . ik begreep het niet. Hoe had ik je liefde willen kennen, als jij de mijne niet begreep . . . Evèno?”

Het was de eerste maal dat zij hem zoo bij zijn naam noemde, en een huiver van geluk doorliep hem. „Maar nu, nu begrijpen wij elkander?” vroeg hij lachend.

Zij leunde haar hoofd op zijn schouder, en het leek hem alsof in de schemering, die aan den hemel opsteeg, een lichtend morgenrood doorbrak: Het was zijn dag, die eindelijk aanbrak!

(Vrij naar: Gracia Deledda).

ERKENTENIS.

Verdien ik uw erkenenis niet
Voor al hetgeen ik u liet lezen,
Zoo moogt gij mij erkentelijk zegen
Voor 't geen ik u niet lezen liet. —

HET AVONTUUR

DOOR ELISE WESSELINK-RUTGERS

Cornelis Zwart was onderhevig aan romantische neigingen, die echter nimmer tot uiting gekomen waren; zijn vrouw zou dat ook niet gedoogd hebben!

Een man moest degelijk zijn en praktisch en onderdanig, vond zij; die malle romantiek diende in de wereld nergens toe, dan om verwarring te stichten en de menschen van hun plichten af te trekken!

Heimelijk las Cornelis Zwart soms een roman, zelfs had hij zich wel eens gewaagd aan verzen, die een wonderlijke snaar in zijn binnenste deden trillen, die een verraderlijk vocht in zijn zachte, gedweeë oogen brachten en dikwijls verbaasde hij zich er in stilte over, dat die vergripen steeds waren ontgaan aan de scherpe, doordringende blikken van zijn Maria, die zeker niet nagelaten zou hebben, stappen tot zijn zedelijke verbetering te doen, als zij had kunnen vermoeden, dat de kreukeltjes in zijn ziel evenzeer haar bemoeienis van noode hadden als de kreukeltjes in zijn broek, waarover zij menig woord van vermanendverwijt hooren deed!

Cornelis had permissie om bij gunstig weer na kantoortijd een wandelingetje in het stadspark te maken, mits hij niet over den vastgestelden tijd thuiskwam; bij slecht weer werd hij regelrecht thuisverwacht, omdat kroegloopen voor een getrouwd man geen pas gaf en een glaasje bier op Zondag voor de geheele week drank genoeg was.

De minuten, die Cornelis, altijd op hetzelfde bankje gezeten, in stille vrede verdroomde, waren voor hem de rustigste, de schoonste van den ganschen, langen dag.

In die stille, minuten droomde hij zijn romantische droomen, zag hij zichzelf als held van emotionneerend gebeuren, smaakte hij de zaligheden, die hij zijn romanhelden benijdde, gevoelde hij in zich ongekende krachten, die helaas tot braakliggen waren gedoemd, wat hij echter pas weder constateeren kon, als de nabijzijnde toren hem vriendelijk waarschuwend had verkondigd, dat hij moest opstaan en in versneld tempo den verderen huisweg afleggen, wilde hij niet eens voor goed een wandelverbod uitlokken!

Op een wonderschoonen lentemiddag, toen de atmosfeer van bedwelmende geuren was doortrokken, toen zonderling verlangen de borst van den meest onaandoenlijken mensch doortrilden, toen de natuur alles, wat leefde, met een vurigen ondernemingsgeest scheen te bezielen, toen . . . kwam eindelijk het avontuur, waarop Cornelis Zwart onbewust heel zijn leven had gewacht!

Hij zat op zijn bankje te droomen; een welluidend gillette wekte hem, . . . hij keek op, . . . zag een gracieus dametje, dat in hevigen angst scheen te verkeerren, op nuffig-hooge hakjes aansnellen, . . . voelde zijn arm door twee bevende handjes omklemd, . . . hoorde een nerveus stemmetje dicht bij zijn oor smeeken:

„Help mij, mijnheer! O, help mij toch! Bescherm mij! Laat mij niet in handen vallen van dien schurk!”

Helpen! Beschermen! Was er iets, dat Cornelis Zwart in dat verheven oogenblik liever wilde doen? Tegen een geheel leger van schurken zou hij haar, die zijn bijstand had ingeroepen, verdedigen tot zijn laatsten ademtucht!

Hij sloeg zijn sterken arm om het bekoorlijke schepseltje

heen en drukte haar slank figuurtje vast tegen zich aan; hij was van de bank opgesprongen en wierp een uitdagenden blik in de richting, vanwaar zij gekomen was.

De schurk naderde! Een knappe, jonge man, donker, geheimzinnig, keek met een uitdrukking van woesten haat in zijn oogen naar Cornelis Zwart en het meisje; zijn lippen schenen een verwensching te prevelen, zijn hand deed zijn badijnetje venijnig op-en-neer-zwiepen.

De blauwe oogen van Cornelis Zwart, die den dreigenden blik met ongekende felheid beantwoordden, overwonnen; de schurk ging zijns wegs, zijn haat en zijn wrok met zich medevoerend.

„Het spijt mij eigenlijk. . . .” begon Cornelis Zwart, in wien strijd lust was ontwaakt.

„Nee, nee, zeg dat niet! U kent hem niet! Hij is een gevaarlijk mensch!”

„Heeft hij het u al eerder lastig gemaakt dan vandaag?”

groente, waarmede zij twee dagen had willen doen, schoon op met een gezicht, alsof hij eigenlijk volstrekt niet proefde, wat hij at!

„Ik ruik odeur aan je!” snoof Maria Zwart argwanend, toen zij toevallig dicht bij hem kwam.

Met den moed der wanhoop loog hij:

„Dat is van de zeep bij het fonteintje op het kantoor, denk ik! Daar ligt geparfumeerde zeep en ik waschte mijn handen, vóór ik naar huis ging.”

Hij kon niet uitmaken, of zijn leugen geloofd werd; inwendig bevend wachtte hij op een wederwoord uit Maria's gestrengen mond, maar zij zweeg en hij durfde een spiedenden blik op haar werpen, die hem echter niet wijzer maakte.

Er gebeurde niets, dat zijn vrede en zijn rust verstoorde; zijn droomen op het bankje hadden een minder abstracten vorm aangenomen en werden steeds stoutmoediger.

BERLIJN)

DE AANBIDDING DER DRIE KONINGEN. — NAAR DE SCHILDERIJ VAN GIOVANNI BATTISTA BERTUCCI.

(KGL. GALERIE

„O, ja!”

„Dan spijt het mij dubbel. . . .!”

„O, ik dank u, mijnheer, ik dank u!” lispte het bevende dametje.

Cornelis Zwart zonk met zijn beschermeling terug op de bank; hij vergat, zijn arm van haar schoudertjes weg te nemen; zij scheen dat in haar agitatie niet te bemerken; zij nestelde zich tegen hem aan als een verdoemd kind tegen een eindelijk weergevonden, vriendelijken oom.

Haar lieve stem ratelde hem, vlijdend een uitleg toe van het drama, waarin hem zoo onverwachts een rol was toebedeeld; haar gesticuleerende, sterk geparfumeerde handjes beroerden hem daarbij met allerliefste vertrouwelijkheid.

Plotseling sprong zij op, blozend voor de duidelijke bewondering en verrukking in zijn oogen; haastig trok en streek zij haar kleeren terecht als een vogeltje, dat toilet maakt na een regenbui en verliet hem met een stortvloed van bedankjes en waardeerende woordjes.

Met hongerige oogen staarde Cornelis haar na; het slaan van de torenklok deed hem eveneens opspringen en haastig voortloopen in dezelfde richting, waarin het elegante meisjesfiguurtje verdwenen was.

Aan tafel gedroeg hij zich zonderling verstrooid; hij vergat, zijn Maria de jus aan te geven, nadat hij zich, tegen alle regelen der wellevendheid in, vóór haar daarvan had bediend en tot ergenis van zijn wederhelft at hij de dure

len, was het, alsof een kogel hem trof midden in zijn zondig, schuldig hart.

Hij zag. . . . zichzelf, hij zag. . . . zijn bekoorlijke beschermeling, hij zag. . . . zijn eigen gloeiende, verrukte blikken, hij zag. . . .!

Hoe hij dien avond thuisgekomen was, wist hij zich later niet te herinneren; wel wist hij, dat zijn eerste en zijn laatste avontuur hem heel zijn leven heugen zou! —

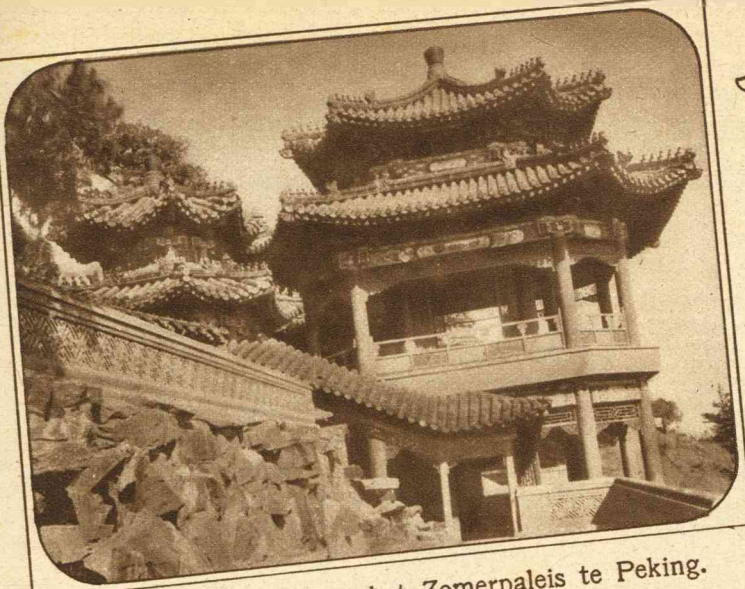
LEVENSWIJSHEID.

Waardigheid van levensopvatting, edele fierheid van gedrag, trouw aan het geweten hangen menigmaal samen met eenvoud van leefwijs. De Laveleye.

Wees niet enkel suiker, of men zuigt u op, maar wees ook niet enkel edik, of men spuwt u uit. C. U. Spurgeon.

Ik ken maar één hulpmiddel, dat is: het kwade overwinnen door het goede, veel kwaad door meer goed, oud kwaad door nieuw goed. Theodore Parker.

Men behoeft maar oud te worden om zachter te worden in zijn oordeel; ik zie geen misslag begaan, dien ik niet ook begaan heb. Goethe.

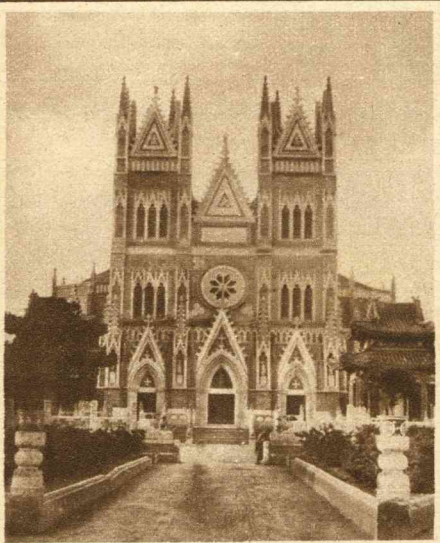
Het gele paviljoen in het Zomerpaleis te Peking.

China

Het Hemelsche Rijk

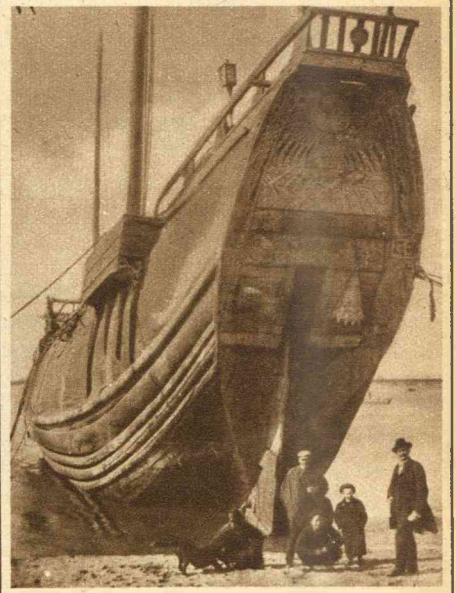
Het marmeren schip met restauratie in het Zomerpaleis.

De Tempel Pei-Tang, die ter herinnering aan den slag van Peking werd gebouwd. Hij staat in het vroeger door den Keizer bewoonde en afzonderlijk ommuurde gedeelte van Peking.

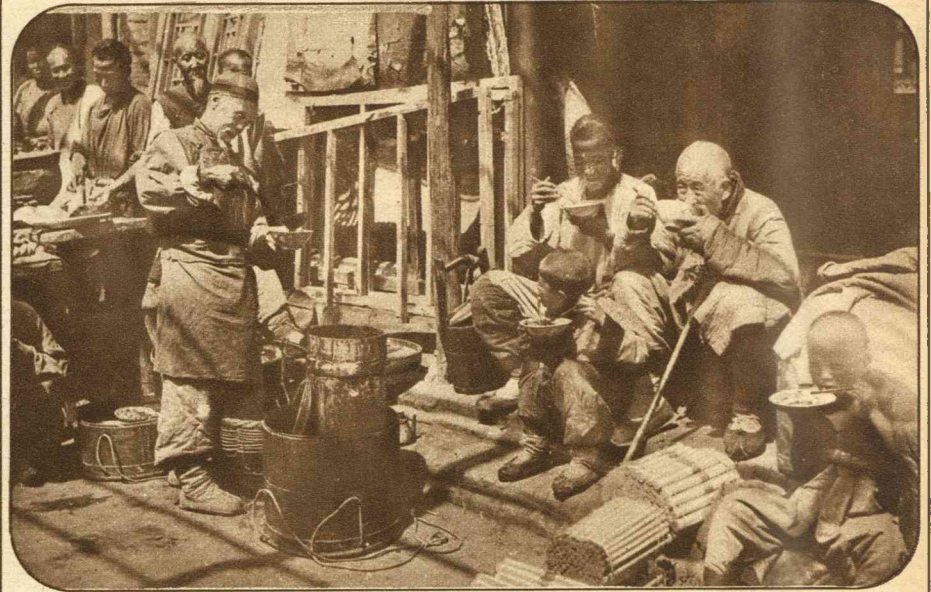
De breedste straat van het Chineezenkwartier te Tientsin.

Een Chineesche Zeejonk.

Straathandelaars.

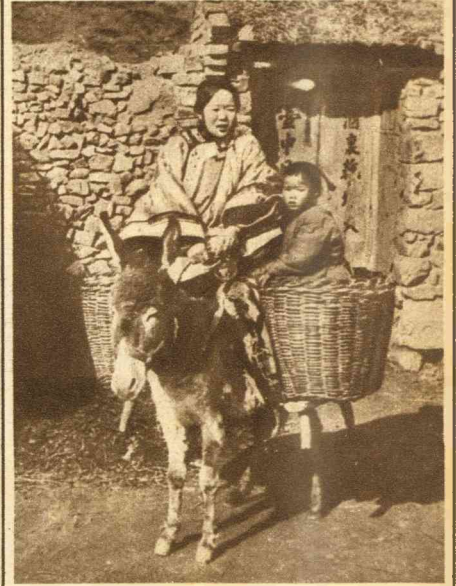
Een restaurant in een der volkswijken van Peking.

Chineesche boer in winterdracht.

Woonhuizen te Shanghai.

Een Chineesche moeder met haar kind onderweg naar de stad.

DE MACHT DER DRIE

Een roman uit het jaar 1955

DOOR HANS DOMINIK

Geauthoriseerde vertaling door Pierre Dumoulin

2)

Recies 6 uur bracht men den tweeden delinkwent binnen en bond hem op den stoel. Hij droeg de voorgescreven exekutiekleding met de opening in de rechterbroekspijp. De elektrode werd hem om het dijbeen gelegd. Twee minuten over zes werd de koperen helm op zijn hoofd aangebracht. In het exekutielokaal bevonden zich de gevangenisprefekt met de twaalf door de wet voorgescreven getuigen. De gevangenis elektriciën stond bij het schakelbord, dat voor de oogen van den veroordeelde verborgen was. Om 6 uur 3 schakelde hij op een wenk van den sheriff den stroom in. . . . Tegelijkertijd wil ik opmerken, dat dit de laatste authentieke tijdsopgave uit Sing-Sing is, want om 6 uur 3 zijn alle klokken in het gebouw met gemagnetiseerde ijzerdeelen blijven stilstaan. De verdere tijdsopgaven in de bladen zijn afkomstig van het New-Yorker telegraafkantoor. . . .

Dr. Glossin bewoog zich nerveus.

De professor ging verder.

„Op het oogenblik, dat de elektriciën den stroom op den delinkwent zette, bleef de dynamo, als gegrepen door een reuzen magneet, plotseling stilstaan en hield dus ook de aan haar gekoppelde turbine vast. Met geweldige kracht stroomde de stoom uit den ketel tegen de stilstaande turbineschoepen. Het was hoog tijd, toen de machinist toesprong en den stoom afsloot.

Terwijl dit voorviel zat de delinkwent kalm op den stoel en scheen in het geheel niet door den stroom getroffen te zijn. Eerst later herinnerde ik mij het eigenaardig gedrag van den veroordeelde. Hij scheen met het leven afgerekend te hebben. Maar zoodra hij in het exekutielokaal werd binnengevoerd, kwam er een weinig kleur op zijn, tot voordien doodsbleek ge-laet. Toen de machine voor de eerste maal weigerde, meende ik iets als een tevreden glimlach op zijn gezicht te bemerken, juist alsof hij dit voor ons allen zoo verrassende feit verwacht had.

Toen de machine voor de tweede maal aangezet werd, klaarde zijn gezicht nog meer op. Hij keek op het werk toe, alsof het voor hem slechts een wetenschappelijk experiment was.

Bij de derde maal gebeurde het ongeluk. De machinisten hadden de turbine op haar hoogste toerental gebracht. Ze maakte 3000 omwentelingen en de elektrische spanning was 50 % boven het voorgescreven maximum. Op eens een ruk. De as tusschen dynamo en turbine brak. De turbine, plotseling zonder belasting, liep door. Haar schoepen vlogen in stukken door de ongelooflijk sterke centrifugaalkracht. De stoom van den ketel slingerde en joeg de overblijfselen onder een afschuwelijk fluiten en snerpen door den stoomuitlaat in den kondensator. Toen de stoom afgesloten was, voelden we, dat allen slechts ternauwernood den dood ontkomen waren.

De prefekt fluisterde een paar woorden met den doctor. Toen wendde hij zich tot den professor: „Heeft U een wetenschappelijke verklaring voor het gebeurde?”

„Neen, mijnheer! Iedere afdoende verklaring ontbreekt. We hebben hoogstens een vermoeden. De magnetisering van alle klokken wijst er op, dat in de kritieke oogenblikken een elektromagnetische wervelstorm van ongekende kracht door de lokalen van Sing-Sing is gegaan.

Er moeten uiterst sterke electro-magnetische velden in de vrije ruimte ontstaan zijn. Anders is het niet te verklaren, dat zelfs de afzonderlijke windingen van de groote stalen veer in de centrale klok volkomen magnetisch tezamen gekleefd zijn. Er moet een vreeselijk electro-magnetisch onweder gewoed hebben. Maar daarmee weten we weinig meer.”

Eene handbeweging van den dokter onderbrak de wetenschappelijke uiteenzettingen van den professor.

„Hoe is de vlucht mogelijk geweest?”

„Het rapport daarover was vol leemten. Toen de turbine in de zijkamer uiteensprong, zochten alle aanwezigen instinctmatig eene beschutting. Een deel hunner wierp zich op den grond. Een ander deel vluchtte achter het schakelbord. Ongeveer twee minuten duurde het zenuwschokkende huilen en razen van de brokstukken in de stoomleiding. Toen eindelijk de

stoom afgesloten en de rust weergekeerd was, bemerkte men, dat de delinkwent verdwenen was. De sterke riemen van ossenleder, waarmede hij gebonden was geweest, waren niet losgespt, maar met een scherp mes doorgesneden. De vlucht moest in de grootste haast in enkele seconden hebben plaats gehad. Eerst tien minuten later had men bemerkt, dat ook een der getuigen mankeerde.”

Dat was alles, wat Professor Curtis kon berichten.

Dr. Glossin keek op zijn horloge.

„Ik moet tot mijn spijt weg! Het ga U goed, Professor.” Hij stapte, door den prefekt van politie begeleid, de gang in.

„Neem alle maatregelen, die U dienstig voorkomen. Binnen drie uren verwacht ik rapport, hoe het mogelijk was, dat een valsche getuige de electrocutie bijwoonde. Geef telefonisch verslag! Golfengte der Regeerings-vliegtuigen. Ik ga naar Washington.”

Een geklingel in de kamer van den prefekt riep dezen aan de telefoon. Onwillekeurig trad Dr. Glossin met hem in de kamer terug.

„Misschien goed nieuws?”

De prefekt greep den hoorn. Verbazing en spanning

„Voorzichtig”.

Hierboven brengen wij een foto van Willemien Wessels, de zeer begaafde danseres, die op zoo schoone wijze de innerlijke gevoelens door het lichaam weet uit te beelden en in ons land reeds zeer velen van haar kunst genieten deed. Zij poseerde voor ons in een van haar plastische standen waarmede zij de voorzichtigheid uitdrukt.

teekenden zich op zijn gelaat af. Ook Dr. Glossin trad nader. „Wat is er aan de hand?”

„Een legervliegtuig verdwenen. De R. F. c. i. van de ankerplaats weggevoerd.”

„Verder, verder!”

De dokter stampte op den grond.

„Wie was het?”

Hij drong op den prefekt toe, als wilde hij hem den hoorn uit de hand rukken. Mac Morland had zijn kalmte teruggekregen. Kort en beslist klonken zijn bevelen in den spreekhoorn.

„Is de staatssecretaris van oorlog er van in kennis gesteld? Goed. Dan zal van die zijde uit de vervolging geleid worden. Hoe zien de daders er uit? Heeft men het een of ander vermoeden? Hoe? Wat? Engelsche agenten? Zijn dat looze praatjes, of heeft men goede gronden? Wat zegt U? Algemeene meening Praatjes! De heeren Chopper en Watkins zullen aanstonds de navorschingen beginnen. Wat zij bevelen, moet opgevolgd worden.”

De prefekt liep naar de schrijftafel, schreef vlug een paar regels op het papier en gaf ze aan zijn secretaris. Toen wendde hij zich tot zijn bezoeker.

„Een morgen rijk aan gebeurtenissen. Binnen enkele uren twee voorvallen, zooals mij in mijn langen diensttijd nog niet zijn voorgekomen. . . . De meening, dat de Engelschen daar achter zitten, schijnt mij niet geheel zonder grond. R. F. c. i. is het nieuwste type der Rapid-Flyers (Snelvliegers). Eerst enkele weken geleden is het gelukt, door een bijzondere verbetering, de snelheid op duizend kilometer per uur te brengen.

R. F. c. i. heet het verbeterde type. c. i. is het eerste exemplaar van het type. Ik hoorde, dat het slechts drie dagen geleden in dienst gesteld werd. De volgende exemplaren hebben nog dagen noodig, om voor de proefvlucht gereed te komen. De gedachte, dat de Engelsche Regeering zich het eerste exemplaar toeëigend heeft, dringt zich natuurlijk aanstonds op. . . . Tenzij. . . .”

„Wat bedoelt U, mijnheer de Prefekt?”

Glossins stem verried zijn opwindning.

„Tenzij, dat. . . .” Mac Morland sprak langzaam, als zocht hij naar woorden. . . . „dat er verband bestaat tusschen de wegvoering van den kruiser en de vlucht van dien Logg Sar. Wat dunkt U, Professor?”

„Ik ben geneigd het laatste voor juist te houden. Het is totaal onmogelijk, met gewone middelen een luchtschip als de R. F. c. i. op klaarlichten dag van het streng bewaakte vliegterrein te ontvoeren.”

„Wat is Uwe meening, doctor?”

„Ik. . . . ik heb nog te weinig inzicht in den stand van zaken. Nochtans, mijnheer de Prefekt, zult U goetdoen, U onverwijld met het Ministerie van Oorlog in verbinding te stellen en Uwe maatregelen voor beide gevallen in overleg en nauwe samenwerking met dit College te treffen. Goeden morgen, heeren.”

**

Mac Morland en Professor Curtis waren alleen in de zaal van de prefectuur van politie achtergebleven.

„Een drukke dag, vandaag!”

Mac Morland sprak de woorden met een zekere verlichting uit. Het voorval met het vliegtuig moest maken, dat de zorg der regeering zich aan dit punt ging wijden.

Professor Curtis vatte zijn hoofd in beide handen. „Het tweede voorval is bijna nog geheimzinniger dan het eerste. Denk eens aan! De nieuwste, snelste kruiser van het leger. Op een vliegterrein omgeven door een drievoudige met hoogspanning geladen draadversperring. De scherpste pasconstrôle. Vijf honderd man van onze garde tot bewaking. Het gaat alle begrip te boven, hoe zoo iets heeft kunnen geschieden.”

De chef der politie was met zijn gedachten reeds weer bij het geval, dat onder zijn ambtsgebied behoorde.

„Waarom was die Logg Sar ter dood veroordeeld? Wij van de politie weten weer niets. Zeker een vonnis van den Geheimen Raad.”

De professor knikte.

„In den uitleveringsbrief voor Sing-Sing stond: „Ter dood veroordeeld wegens hoogverraad, begaan door een misdadigen aanslag op sluizen aan het Panamakanaal”. De onderteekening was, zooals U terecht vermoedde, van den Geheimen Raad.”

„Ik wil tegen deze instelling niets inbrengen. Zij heeft in critieke tijden waarin het schip van staat dreigde schipbreuk te lijden, de proef doorstaan. Maar. . . . menschen blijven menschen, en soms komt het mij voor. . . . ik zou willen zeggen. . . . ik bedoel, ik word liever niet. . . .”

Professor Curtis lachte.

„Wij lieden van de wetenschap zijn vrij om te zeggen wat wij denken. Zeg maar gerust, dat die Logg Sar de Panamasluizen misschien nooit in zijn leven gezien heeft en dat de Geheime Raad hem om heel andere redenen naar den duivel zendt.”

Mac Morland maakte een beweging van ontsteltenis. De woorden van den professor waren reeds bijna hoogverraad. Maar Curtis liet zich niet van zijn stuk brengen.

„Laten wij den delinkwent maar rusten. Die is toch al lang ver weg. Maar ik zou dolgraag wat nauwkeuriger omtrent Dr. Glossin worden ingelicht. U weet, men fluistert van alles. . . .”

Mac Morland dacht een oogenblik na.

„Wanneer ik niet overtuigd was, dat ik op Uwe onvoorwaardelijke geheimhouding rekenen kon, zou ik zelfs het weinige, wat ik weet, voor mij houden. Om met den naam te beginnen, ik koester gegronden twijfel of het die van zijn ouders was. Zijn waren naam kent, behalve hijzelf misschien, alleen de President-Dictator. Volgens zijn papieren is hij Amerikaan. Maar toen ik voor het eerst met hem kennis maakte, meende ik beslist een sterk Schotschen tongval in zijn spraak waar te nemen.”

„Wanneer en waar was dat?” vroeg Curtis levendig.

„De gelegenheid, die ik hier bedoel, was voor Dr. Glossin niet bepaald eervol. Twintig jaar geleden. Ten tijde van den eersten Japanschen oorlog. Ik had een betrekking bij de politieke politie te San Francisco. Californië werd door Japansche spionnen overstromd. Die kerels gaven ons dag en nacht werk. Het was ook duidelijk, dat hunne ondernemingen van uit ééne plaats geleid werden.

(Wordt vervolgd).

UIT HET VOLLE LEVEN

Marie Verstraete,

de Vlaamsche actrice die verleden week, onder talrijke sympathie-betuigingen, ook van officiële zijde, haar zestigjarig tooneeljubileum gevierd heeft, in den Koninklijken Nederlandschen Schouwburg te Antwerpen. Voorwaar een zeldzaam jubileum, Marie Verstraete is een met rijke gaven bedeelde tooneelspeelster, die ook, tijdens haar lange loopbaan, eenige malen deel heeft uitgemaakt van Hollandsche gezelschappen. Haar zoon, Jul. Verstraete, is thans verbonden bij het gezelschap der Rotterdammers, en is daar een der meest gewaardeerde eerste krachten.

De Gentsche Universiteit,

over welker vervlaamsching de Belgische Kamer verscheidene weken beraadslaagd heeft.

Dr. J. O. De Gruyter,

directeur van den Koninklijken Nederlandschen Schouwburg te Antwerpen. Het is zijn streven het kunstpeil van den Vlaamschen Schouwburg hooger op te voeren. Dat hij in zijn pogingen, niettegenstaande velerlei tegenwerking en onvoldoende financieelen steun, zal slagen, wordt o.m. bewezen door de model-opvoering, die zijn gezelschap, onder zijn regie gegeven heeft van „De vertrapte Film”, het gezongen, gedanst en gesproken drama van Herman Teirlinck, in Holland onlangs met groot artistiek succes ten tooneele gebracht door het gezelschap-Verkade.

Jubileum „Discendo Discimus”.

Het bekende 's-Gravenhaagsche Schaakgenootschap „Discendo Discimus” dat den 29sten December 1852 is opgericht, herdenkt thans zijn 70-jarig bestaan. — Onze foto geeft het bestuur.

Kosteloze betaling per postgiro

Abonnees, die een postrekening hebben kunnen hun abonnementsgelden elk kwartaal automatisch op onze postrekening laten overschrijven.

Wij verzoeken onzen abonnees die Panorama rechtstreeks van ons ontvangen en een postrekening hebben, ons hun postrekening-nummer op te geven, dan zorgt de Postchèque- en Girodienst er voor, dat aan het begin van elk kwartaal hun abonnementsgeld op onze postrekening wordt overgeschreven.

Tewaterlating „De Swartenhondt”.

Van de werf der Nederlandsche Scheepsbouw Mij. te Amsterdam werd de vorige week met goed gevolg te water gelaten het s.s. „De Swartenhondt” gebouwd voor rekening van de Kon. Paketvaart Mij. te Batavia.

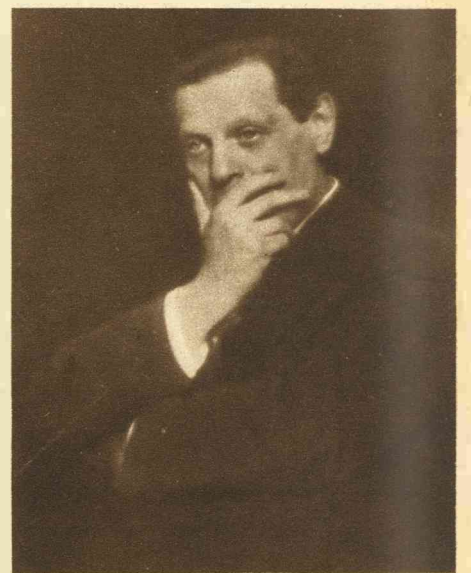

Het nieuwe Post- en Telegraafkantoort dat verleden week te Arnhem officieel werd geopend.

Rome in Vogelvlucht.

Een fraai-geslaagde opname van de St. Pieter te Rome, gemaakt van uit een vliegmaschine.

Max Pallenberg,

de grootste komiek van het Duitsch-sprekend tooneel, die reeds in 1911 met prof. Max Reinhardt in ons land vertoefde, komt thans weer binnenkort onder de auspiciën van den heer Hugo Helm een tournee door ons land maken met het volledige Wiener Raymund Theater.

Links:

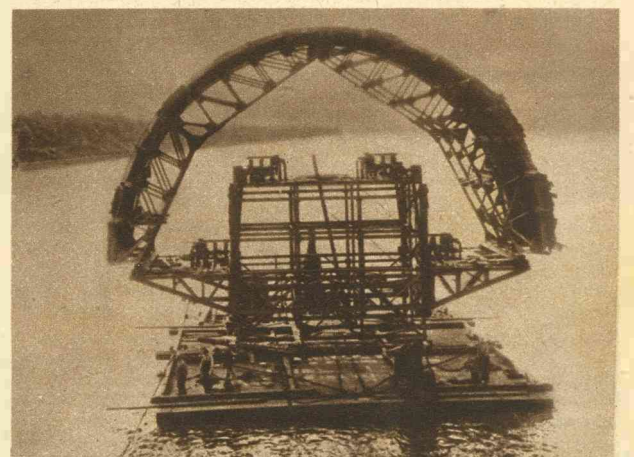
De brand te Assendelft.

Op den 1sten Kerstdag is door het in brand geraken van een fornuis een boerderij met woonhuis te Assendelft geheel afgebrand. Het vuur greep zoo snel om zich heen, dat niets behalve het vee gered kon worden.

Rechts:

Hoe men in Amerika bruggen bouwt.

Het geheel klaargemaakte ijzeren gedeelte van een brug die over de Susquehanna, de grootste rivier van Pennsylvanië, gelegd zal worden, wordt naar de plaats van bestemming gevaren.

VOOR ONZE HUISMOEDERS

Nuttige Wenken.

Voor kippen-, eenden- en ganzenhokken is runstrooisel in den zomer, en turfmoel in den winter het best.

Men stopt lekken in vaten door ze met droge watten vol te stoppen door middel van een stomp mes, daaroverheen vet te smeren en dit zoo mogelijk in de voegen te drukken.

Om honden kamerzindelijk te maken, moet men ze op geregelde tijden uitlaten en ze in geval van onzindelijkheid op heeter daad bestraffen. Om onzindelijkheid te voorkomen, bestrooit men de plaatsen waar het beest gewoonlijk zijn natuurlijke behoeften doet met fijne peper, bloem van zwavel of snuiftabak.

Om gelijmde voorwerpen in water onoplosbaar te maken, bestrijkt men ze met formaline.

De duurzaamheid van manden verhoogt men, door onder den bodem twee latten of een plank aan te brengen.

Parapluies moeten na het gebruik, wanneer zij droog zijn, uitgespannen worden met het handvat naar beneden.

Koolstronken moet men verbranden, omdat zij de broedplaatsen zijn van verscheidene schadelijke dieren.

Alle soorten snijdende werktuigen kan men slijpen door het lemmet een half uur in een oplossing van 50 gram zwavelzuur en één Liter water te steken en na zes uur op een steen te slijpen.

In zinken baden giet men het eerst koud water en daarna het warme, omdat in de andere volgorde het zink barstjes krijgt.

Kippen hebben zeven maal zooveel verse lucht nodig als andere dieren, waaruit de noodzakelijkheid van luchtige hokken volgt.

Men maakt touw bestand tegen den invloed van het weer door het eerst in een lijnoplossing te drenken, na het drogen in een sterk eikelbastaftrek met een toevoeging van caoutchouc en na nogmaals drogen het in te wrijven met een in lijnolie gedoopte doek.

Als radeermesje of vlakgom bij het radeeren geen gunstig resultaat geven, probeere men het eens met een oude, hard geworden toiletspoon.

DE NIEUWE MODE.

Links: Mantel van dof bruin perllaine, gefronst onder een afgerond halsstuk. Kraag en mouwranden van vossenbont. Rechts: Kindermantel van beige velours de laine met havana gesoutacheerd. Een randje konijnenbont ligt langs alle omtrekken.

Recepten.

Ragoût van konijnen.

Benodigd: 1 konijn, 125 gram spek, 75 gram boter, 30 gram bloem, $\frac{1}{2}$ liter azijn, 2 laurierbladen, 2 uien, 6 peper-

korrels, 3 kruidnagelen, zout, 1 glas rode wijn, 1 lepel suiker.

Bereiding: Het konijn in stukken verdeelen en met het hart, de lever en maag gedurende twee dagen leggen in den azijn, die met de laurierbladen, peperkorrels en kruidnagelen even opgekookt is. Het spek in dobbelsteentjes snijden en even uitbraden, de boter toevoegen, de bloem en de gesnipperde uien er licht in fruiten, $\frac{1}{2}$ liter water toevoegen, benevens een paar lepels marineervocht en een voldoende hoeveelheid zout en het vleesch langzaam laten gaar stoven. Ten slotte kan men er het met een weinig azijn, uitgeklopt bloed en 1 lepel suiker doormengen, dan mag het gerecht niet meer koken. Het smaakt echter evengoed zonder bloed; men neemt er dan een glas rooden wijn voor in de plaats.

Spruitjes in bouillon.

Benodigd: 1 K.G. spruitjes, $\frac{1}{2}$ K.G. runderrib of schouderstuk, 10 gram zout, bloem, paneermeel, frituurvet of boter, ei of eiwit.

Bereiding: Het vleesch opzetten met $\frac{3}{4}$ liter water en het zout, laten gaar koken (ongeveer 1 $\frac{1}{2}$ uur) en uit den bouillon nemen.

De spruitjes schoonmaken en in den bouillon gaar koken; het vleesch in nette stukken snijden, deze in eiwit en paneermeel wikkelen en in de koekepan in boter of in frituurvet vlug bruin bakken. Het vleesch in het midden op een schotel leggen, de spruitjes er om garneeren en bedekken met den bouillon, op vereischte dikte met bloem gebonden.

Appelbeignets.

Benodigd: 500 gram harde zure appels, suiker en kaneel, 250 gram bloem, iets zout, $\frac{1}{2}$ flesch lager bier, reuzel.

Bereiding: De appels boren, schillen, wasschen en in schijven van ongeveer $\frac{1}{2}$ c.M. dikte snijden en deze $\frac{1}{2}$ uurtje, met suiker en kaneel bestrooid, laten staan. De bloem, waaraan het zout toegevoegd wordt, met het bier tot een gelijkmatig beslag aanroeren en onmiddellijk tot bakken overgaan. De reuzel in een diepe pan zoo warm laten worden, dat het vet dampst; de appelschijven een voor een in het beslag wentelen en in het heete vet, waarin ze door het koolzuur van het bier lichtig opblazen, bruin bakken.

De beignets op een stuk grauw papier laten uitlekken, terwijl men ze warm houdt, ze daarna op een platten schotel leggen, met poedersuiker bestrooien en warm opdienen. In plaats van zure appels, kan men schijven banaan, partjes sinaasappel, gedroogde, vooraf in water en suiker geweekte, abrikozen enz. nemen.

VOOR DE JEUGD

De Nieuwjaarswenschers.

(BIJ HET PLAATJE.)

„Het is weer Nieuwjaar, ach ja!“
Zoo zucht de hazengrootmama
En kijkt mistroostig door de
[ruiten]
Naar het beëneeuwde landschap
[buiten].

„Nu zit ik hier geheel alleen,
„Met rheumatiek in 't linker-
[been],
„De kinderen hebben volopeten,
„Maar oude Grootmoe wordt ver-
[geten]

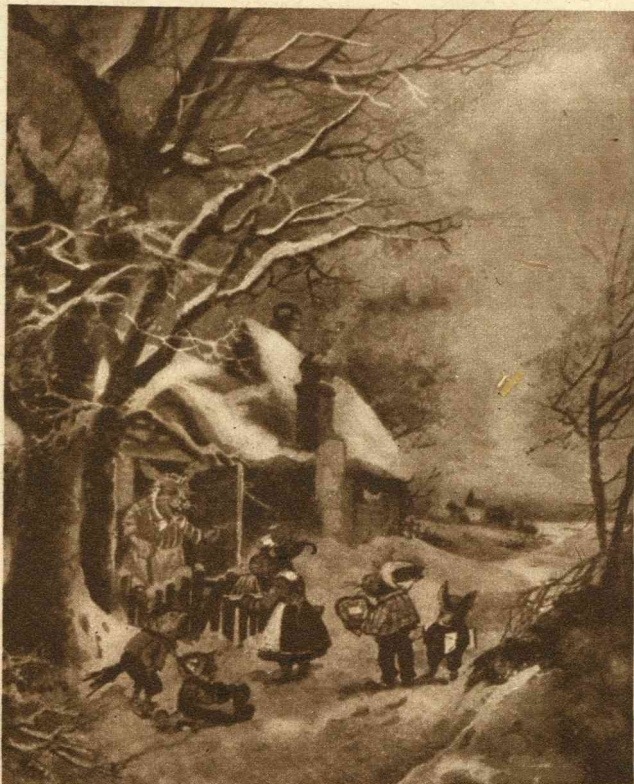
„Doch, stil, 'tis of ik wat hoor!“
De oude dame spittat het oor.
Ja waarlijk, 't zijn de kleine
[gasten].
Die Grootma daar opeens ver-
[rasten]

Voorop komt Misi met een
[taart].
Die zij voor Grootma heeft be-
[waard]
En met een hart uit peper-
[koeken]
Komt Peter Grootmoeder be-
[zoeken]

bent! Bedenk je nu maar even, dan mag je wat kiezen, wat je graag hebben wilt voor je Nieuwjaar.”

In het eerst was Martha nog te veel verbluft, om te kunnen spreken; en om haar eenigszins op weg te helpen, sprak de engel: „Gezondheid wensch je zeker, hè Martha?“

„Ja, dat ook wel,” sprak het kind bedachtzaam, „maar ik zou toch graag nog wat wenschen.”

De Nieuwjaarswenschers. (Zie de versjes hiernaast.)

„Nu, wat dan, liefje? Als je nu wat bescheiden bent, dan zal ik eens zien.”

„Ziet U... dan wilde ik vragen of U Moeder zoo rijk wil maken, dat ze nooit meer van mij weghoeft.”

„Maar lieveling, als je nu weer beter bent, dan is dat ook niet meer zoo noodig, nietwaar?”

„Och ja, maar in ieder geval zou ik het toch zoo prettig vinden, als Moeder wat meer bij mij kon zijn; ik ben altijd alleen moet U denken!” — De engel glimlachte, en zeide: „Zie je, die wensch is heel begrijpelijk, maar ook heel

groot... we zullen echter eens overleggen, als we de beschikking maken voor het Nieuwe jaar.”

En even ongemerkt, als de engel het vertrek was binnengekomen was ze nu ook weer weg, ofschoon er nog lang een lichtend schijnsel in de kamer viel.

„Toen „grootte Martha” nu thuis kwam, was zij hevig ontsteld, het kind zoo opgewekt te zien: met schitterende oogen en hoog roode wangen.

„O weel!” dacht Moeder, „als de kleine maar niet weer instort!” Maar ze werd al gauw weer uit den droom geholpen, toen het dochttertje haar vertelde van het wonderlijk bezoek.

Dienzelfden avond nog werd er bij de arme weduwe aan de deur getikt en trad er een welgesteld winkelier uit de buurt binnen, die Martha's Moeder kwam verzoeken of ze hem toch op Oudejaarsavond vooral wilde helpen, om heel den boel netjes bij hem te maken, daar hij den volgende dag familie verwachtte en zijn huis dan graag in orde had. Nu was dat heel moeilijk voor hem, want vrouwelijke hulp had hij niet meer, daar hij weduwnaar was. Hij beloofde het echter goed te zullen maken met Martha's Moeder; doch deze maakte bezwaar haar dochttertje op Oudejaarsavond alleen te laten.

„Hoe denkt mijn meisje er over?” vroeg Moeder ten laatste. „Och, doet U het maar, Moeke, als U op Nieuwjaar dan tenminste maar hier blijft!”

De winkelier dankte wel voor deze schikking, maar zei verder niets, en den volgende dag tot laat in den avond zou Moeder dus blijven werken.

Om een uur of zeven, daar ging echter de deur open en de winkelier zette een groote mand met allerlei nuttige, aardige en lekkere dingen gevuld op een stoel voor Martha's bedje. Nog eer het kleine ding echter den tijd had, hem te bedanken, was hij al weer weg.

Toen moest Moeder weer even op bezoek bij den heer Karelsen, die haar dit uitdrukkelijk verzocht had; en ziet... een uurtje later kwam Moeder met haar gastheer terug en „grootte Martha” zag er bijzonder opgewekt uit, zooals „kleine Martha” het zeker in geen jaren gezien had!

„Wil ik je nu eens wat vertellen, lieveling, je Nieuwjaarswensch wordt toch vervuld: de heer Karelsen wil voortaan als vader voor je zorgen en we gaan allen bij elkaar wonen, in zijn ruim huis, en dan mag ik meteen bij je blijven iederen dag...”

„O Moeder, wat heerlijk!” juichte „kleine Martha”, „ziet U wel, dat de engel woord heeft gehouden?...”

Moeder drukte een kus op het voorhoofd harer lieveling en „vadertje Karelsen”, nam het kleine ding op en droeg het in zijn sterke armen een paar maal de kamer op en neer!

„t Werd een heerlijk Nieuwjaar voor alle drie en het valt moeilijk uit te maken, wie gelukkiger was: „grootte Martha” of „kleine Martha”....!

ONS BABELHOEKJE.

Wietje Mulder. — Sjongens, wat heb jij een schat van boeken. 'tis om jaloersch op te worden. Ik kan me best begrijpen dat je ze alle niet eens bij naam kent. Het best is er een catalogus van te maken.

Jan en Anton v. d. Weele. — Ik had tot nu toe geen gelegenheid den brief van Vader te beantwoorden, die mij schreef dat jullie beiden aanleg tot kinkhoest hadden. Als je dit leest, is het intusschen twee maanden verder en zijn jullie weer helemaal beter.

Annie en Jofie v. d. Reyken. — Je vraagt mij zoo vriendelijk om een antwoord, dat ik wel antwoorden moet, al geeft je briefje daartoe geen aanleiding. Welnu, het doet mij genoegen, dat jullie beiden ook mee wilt doen.

GOM TOM.

Gelukkig Nieuwjaar

De kleine Flip — is dat niet lief —
Komt met een reuzengroeten brief,
Om evenals bij groote menschen
Zijn Oma Nieuwjaar te wenschen.

DAT NIEUWJAAR ZETTE GELUKKIG IN.

Ergens in een armoedig, donker uithoekje van de groote wereldstad, woonde een weduwe met haar dochttertje. Rijk hadden ze het niet, maar toch waren die beidjes gelukkig en tevreden.

Nu was „kleine Martha”, helaas, héél erg ziek geweest en wel was het groote gevaar weer geweken, maar ze had altijd nog een heupziekte overgehouden, waardoor ze nog langen tijd te bed zou moeten blijven.

Als „grootte Martha”, haar Moeder, nu 's morgens naar haar werk ging, maande ze „kleine Martha” aan om toch vooral geduldig te blijven liggen, tot ze weer terugkwam. En „kleine Martha” beloofde het en ze hield ook trouw haar woord.

En ziet: den dag vóór Oudejaar, zoowat tegen een uur of vier, daar was 't ineens, of het raam van het kamertje open ging en een engel trad aan het bedje. Martha's hartje klopte luid hoorbaar, maar toch was ze niet bang, want met de lieflijkst denkbare stem, sprak de engel:

„Maak je maar niet ongerust, meisje, ik kom je juist eens een vriendelijk woordje toespreken, omdat je altijd zoo geduldig

DE ZONNEJONKVROUW

EEN ROMAN VAN DE ROODE AARDE

VAN ANNY WOTHE

Vertaald door Mevr. J. P. WESSELINK-VAN ROSSUM

14)

Hij had immers slechts reden om dankbaar te zijn, dat alles zoo goed gelopen was, dat Baldo, die hem dagelijks dierbaarder werd, Helmgard als echtgenoot had gekozen en dat ook Helmgard gelukkig was.

Wel klonk niet als weleer haar heldere lach door het huis, maar lag er een stille geslotenheid over haar gelaat, doch dat was zeker iets natuurlijks bij een verloofde.

Ook Baldo had hij zich eigenlijk als aanstaand bruidegom anders gedacht. Baldo vertoonde een kalmen ernst en de wijze, waarop hij tot Helmgard sprak, had niets van de vurige teederheid van den minnaar, zoodat tante Grit zeide:

„Die twee zijn een grappig verloofd paar. Het mag zoo tegenwoordig de mode zijn, maar in mijn tijd was het anders.”

En zij herdacht weemoedig de oude tijden, met een bijna onmerkbaaren, spottenden trek om den mond.

Helmgard was 's morgens dadelijk naar Isot gelopen om haar het groote nieuws te vertellen.

Isot was heel vreemd geweest. Zij had Helmgard doodsbalek aangestaard, daarna had zij hevig snikkend haar armen om haar vriendin geslagen en met bevende lippen gezegd:

„Ik hoop, dat je zeer, zeer gelukkig zult zijn, Helmgard, ik zal voor je bidden.”

Helmgard had verwonderd het hoofd geschud.

„Je doet, alsof ik den dood inga, Isot,” had zij schertsend trachten te zeggen. „Je gelooft zeker niet aan mijn geluk?”

„Toch wel Helmgard, als je hem liefhebt, stellig.”

Deze woorden klonken steeds in Helmgard na, toen zij later in den tuin van den Zonnehof stond en bloemen plukte voor de feesttafel van dien avond.

Maar Isot ging, toen haar vriendin haar had verlaten, naar haar vaders studeerkamer en zei toonloos:

„Vadertje, Helmgard was zooeven hier. Oom Eilert en tante Margone wachten ons heden aan den avondmaaltijd. Graaf Waldau komt ook. Helmgard heeft zich verloofd met Baldo von Rinkerode.”

Wigbert Ruthard was opgestaan. Hij keek verschromt in het doodsbaleke gelaat van zijn kind.

„Mijn arm meisje,” zeide hij, Isot in zijn armen nemend, „wat doet het mij verdriet, dat je leed hebt.”

Isot richtte haar door het bruine haar omgeven hoofdje, dat zij een oogenblik tegen de borst van haar vader had gevlijd, snel op. In de groote, heldere, grijze oogen lag een flauwe uitdrukking van afweer, toen zij snel antwoordde:

„Over mij behoeft U zich geen zorg te maken, vadertje.”

De predikant zuchtte. „Heb je de uitnodiging aangenomen, Isot?”

„Natuurlijk, beste vader, wij mogen toch niet ontbreken, als op den Zonnehof zulk een feestelijke gebeurtenis wordt gevierd.”

Was het spot of wanhoop, die uit de woorden van Isot sprak? Nog eens trok hij kalmeerend zijn kind naar zich toe.

„Indien je het prettiger vindt, Isot, blijven wij natuurlijk thuis.”

Isot schudde het hoofd. „Neen, vader, U heeft mij altijd geleerd, vast te staan en rechtop, niet klein in het lijden te zijn en groot in zelfverloochening. Dat wil ik nu leeren, beste vader, en ik hoop, dat U met uw Isot tevreden zult zijn.”

„Zoo zegene je de Almachtige, Isot, Hij geve je kracht en moed, zooals tot nu toe.”

Isot boog zich over de hand van haar vader. De heete traan, die uit haar oog viel, schokte den predikant tot in het diepst van zijn ziel. Maar hij zei niets meer tot zijn moedig kind. Isot moest alleen uitstrijden, wat zij in haar hart droeg.

Hij wist het, dien avond zou zij sterk en kalm zijn.

De avond kwam. Met glans en geur lag hij over het oude steenen terras van den Zonnehof. Gloeiend rood wuifden de anjelieren van den muur, gloeiend rood lagen zij met fijn groen gestrooid op de feestelijke tafel, gloeiend rood geurden zij uit de vazen en keken uit tusschen heerlijke druiven en perziken, die in het midden der tafel op een kostbare, kristallen schaal prijkten.

In de hooge roemers fonkelde goudgele wijn.

Predikant Ruthard had zooeven een toast op het verloofde paar gedronken en de glazen hadden helder tegen elkaar geklonken. Ook de glazen van Baldo en Isot hadden elkaar aangeraakt. De klank was als die van een zachte jammerklacht. Het gebruisd gelaat van Baldo was heden bleek en de scherpe blauwe oogen hadden een droomerigen glans.

„Dat klonk als een weemoedig lied,” zei hij tot Isot, die aan zijn linkerzijde zat. „Uw gelukwensch komt toch uit het hart, juffrouw Isot?” trachtte hij schertsend te zeggen, maar zijn keel voelde hij droog en zijn stem was onvast.

Zij keek hem recht in de oogen. „Geheel uit het hart,” antwoordde zij ernstig, daarna wendde zij zich tot graaf Waldau, die aan de rechterzijde van Helmgard, tegenover Isot zat, en haar diepe, weeke stem klonk klaar en helder door de zomerlucht.

Helmgard zat vreemd verlegen tusschen Baldo en graaf Reimer.

Dat was zeker zoo, als men een verloofde was.

Baldo drukte nu en dan teeder geruststellend haar hand, dan kromp zij steeds pijnlijk ineen, vooral als de oogen van graaf Waldau met zulk een eigenaardige uitdrukking de hare ontmoetten.

Wat was de graaf ook vreemd! Zij was bijna bang voor zijn donkere oogen. En wat keek hij mama die aan zijn andere zijde zat, steeds onderzoekend aan, alsof hij op den bodem van haar ziel wilde lezen.

Klassieke Vrouwelijke Schoonheden.

Bij A. W. Sijthoff's Uitg. Mij. te Leiden verscheen zoojuist een zeer interessant, fraai uitgegeven boekje, getiteld: „Klassieke Vrouwelijke Schoonheden”. In een rij van artistiek volmaakte vrouwenportretten — een zestigtal reprodukties naar beroemde schilderijen van Grootmeesters der schilderkunst — worden de schoonheden ons voor oogen gesteld, die zich eens mooi maakten, die beminden, vurig bemind werden en verwelkten als bloemen in een heerlijken tuin. Een zeer pakkende inleiding verhoogt de waarde van dit artistieke werkje, dat zeker velen in eigendom zullen wenschen te bezitten. — Hierboven reproduceeren wij een der afbeeldingen, voorstellend Nelly O'Brien, naar de schilderij van Joshua Reynolds (1723—1792).

Mama had beslist dien avond op haar kamer willen blijven, maar vader had het niet toegestaan.

„Het zou een onbeleefdheid tegenover den graaf en een beleediging voor ons verloofde paar, vooral voor Baldo zijn,” had hij gezegd. „Je moet tenminste eenigen tijd bij ons zijn, Margone. Denk eraan, dat ik het wil, dat zal je kracht geven.”

Als vader zoo sprak, had mama het nog nooit gewaagd, hem te weerstreven en dus had zij zich ook nu geschikt.

Helmgard voelde, hoe moeilijk het voor haar stiefmoeder werd. Zij begreep, hoe pijnlijk een ontmoeting met den graaf voor haar moest zijn, na het samen-treffen van eenigen tijd geleden. Zij zag, hoe de oogen van Margone vast, als in doodelijken angst op den graaf waren gericht, die kalm en beleefd met haar sprak en door niets verried, dat hij ook maar een oogenblik aan de nachtelijke ontmoeting dacht.

Aan de rechterzijde van Margone had de predikant zijn plaats gekregen, daarna kwam tante Grit, vervolgens Helmgards vader, zoodat Isot tusschen dezen en Baldo zat.

De predikant leidde eigenlijk het gesprek, waaraan tante Grit het meest deelnam. Over de andere tafelenooten lag als het ware een geheime ban, die door niets kon weggenomen worden.

De avondzon toonde een echt vuurwerk. 't Straalde, gloeide en fonkelde over de blonde en bruine vrouwenhoofden op het terras van den Zonnehof en weefde purperen randen om de lichte, witte gewaden. Allen waren in het wit gekleed. Alleen tante Grit droeg een japon van mat lila voile stof, die haar heel goed stond en haar zeer jonc deed schijnen.

De Zonnejonkvrouw daarboven meende het buitengewoon goed met haar zuster, de Zonnejonkvrouw op het terras.

Helmgard zat als gehuld in een rozenrooden gloed en vermoedde niet, hoe lieflijk zij eruit zag in dit rooskleurig licht.

De Zonnejonkvrouw wierp haar stralen ook verkwistend over den zachtrood satijnen sleep der heide. Het met scharlaken doorweven grijsbruin der plooiën van het heidekleed glinsterde — en nu en dan was er een schittering als van roode korallen en schitterende diamanten. Er hing een fijne geur in de lucht en onwillekeurig deelde de stemming der heide, die als een betovering kwam aandrijven, zich aan het gezelschap mede.

De klank van de avondklok was weggestorven; van verre klonk gezang:

„Zonnejonkvrouw spint zijde

En werpt haar glinsterend gouden weefsel

Over de bloeiende heide.

Nu lachen zij beide

Zonnejonkvrouw en heide.”

Onafgewend hadden onder dit lied de oogen van den graaf in die van Helmgard gekeken. Baldo had het lied zacht meegeneuried.

„Het is het lievelingslied van mijn verloofde, mijnheer Waldau,” zei hij, zijn glas naar den graaf opheffend, „de menschen zingen het te harer eere.”

Het gelaat van Helmgard was met een hoogen blosovertogen. Bijna vertoornd keken haar oogen naar haar verloofde.

„Hoe kan je nu zooiets zeggen, Baldo? Je plaagt mij altijd met dat lied, evenals met mijn naam.”

„Ik kan mij geen mooieren naam voor u denken, freule,” antwoordde de graaf. „Voor mij zult u altijd de Zonnejonkvrouw blijven.”

Het glas van Baldo rinkelde even, toen hij het weer neerzette.

„Wat viel dien vreemden man in, zijn verloofde zoo aan te kijken? Dat ontbrak er nog maar aan, dat de graaf met zijn zwaarmoedige oogen Helmgard het hoofdje op hol bracht. Zat zij daar niet, alsof zij geheel verstand was en alsof haar blik door dien van den graaf was beboeid?”

„Zullen we niet een poosje in den tuin gaan?” vroeg Baldo, snel opstaand.

„Graag,” antwoordde Helmgard. „Kom, Isot, en gaat u ook mee, mijnheer Waldau?”

Zoo had Baldo het eigenlijk niet bedoeld.

Reimer en Isot stonden dadelijk op.

„Ik moet u onze betooverenden tuin toch laten zien, mijnheer Waldau,” zei Helmgard lachend.

Voordat Baldo het kon verhinderen liep Helmgard met den graaf vooruit. Langzaam en ontstemd volgde Baldo met Isot.

Helmgard had het terras verlaten door de groote poort met het ijzeren hek, en was de oude, met mos begroeide en met klimop omslingerde stoep tot ongeveer de helft afgedaald. Daar was, geheel verborgen in de klimopstruiken, een deur. Helmgard stiet ze open en zeide, terwijl ze op de vreemd dichtgegroeide paden voor haar wees:

„Hier is het bijna zoo wild als in het Elzenslot, graaf Waldau. Mama houdt van den ouden betooverenden tuin. Is het niet mooi, als de roode avondzon zoo door de ranken en blaren glinstert? Het is alsof er goudloovertjes op de takken liggen.”

En zonder een antwoord af te wachten, vervolgde zij haastig terwijl zij een angstigen blik achter zich wierp of zij, die volgden, haar niet hoorden:

„U moet mij vergeven, mijnheer, dat ik zoo beslag op u leg, maar ik heb geen rust, voordat u mij beloofd heeft, over onze nachtelijke ontmoeting van onlangs te zwijgen. Ik ben lang in het onzekere geweest of ik er mijn vader over zou spreken, maar mama wil het volstrekt niet.

„Ik zie maar steeds den waanzinnigen angst in mama's oogen, dat het een of ander luchtig gesproken woord van U, mama's nachtelijken gang en mijn volgen van haar, zou kunnen verraden. Daarom verzoek ik u zoo innig: spaar de zieke en ongelukkige.”

Met een warmen glans keek Reimer naar het gloeiende, teer rose gezichtje, dat zich zoo vertrouwend tot hem ophief.

„Maar, freule von Rinkerode,” zei hij vriendelijk, het spreekt toch vanzelf dat ik er niet over zal praten. Ik weet het voorrecht naar waarde te schatten, met u een geheim te hebben.”

Ontstemd keken de blauwe meisjesoogen hem aan. Was het geen aanmatiging van graaf Waldau, zulk een vertrouwelijke toon tegen haar aan te slaan?

Maar toen zij in zijn oogen keek, zag zij, dat het geen lichtvaardige woorden van hem waren. Uit zijn blik sprak de innigste deelneming en in zijn oogen zag zij een warm hartstochtelijk vuur, dat voor een oogenblik al haar gedachten verlamde.

(Wordt vervolgd).

PANDER
 & ZONEN

DEN HAAG

 AMSTERDAM
 ROTTERDAM

EETKAMER f 525.—

SLAAPKAMER f 590.—

HEERENKAMER f 515.—

Eigen Fabrikaat

Speciale Ontwerpen

VOOR

Grapjes.

Boer (tot jongen, die in zijn appelboom zit): „Wat doe je daar, rakker?”

Jongen: „Een van je appels was op den grond gevallen en nou probeer ik hem weer aan den tak te maken.”

Zij: „Ik lees hier in de courant dat Parijs voorschrijft den rok langer te dragen.”

Hij: „Dat is verstandig. Jij draagt den jouwe nooit langer dan een maand.”

„Mijn kind,” zei een oude heer tot zijn dochter, „je moet nooit naar vleierijen luisteren.”

„Maar papa,” antwoordde de dochter, „hoe kan ik weten dat men mij vleit als ik niet luister?”

Puntdichten.

ADVERTENTIE.

Drinkt in deez' kouden wintertijd
 Steeds punch der firma Koolen;
 In 'n dubbel opzicht wordt ze U
 Zeer warm thans aanbevolen!

VROUWEN-LOGIKA.

Als een vrouw zegt: „Hè, die schoenen
 Zitten nu eens waarlijk fijn!”
 Zijn ze vast en zeker, vrinden,
 Minstens drie nummers te klein.

VOORZICHTIGHEID IS...

Brave Hendrik wil vioolles
 Voor z'n kroost ten strengste weren,
 Want hij dult niet — d's de reden —
 Dat z'n kinderen streken leeren.

AAN EEN KLEIN VRIENDINNETJE.

Jij blondje met je zonnig' snuitje
 Je twink'lend blauwe oogenpaar,
 Je bent zoo'n lief en aardig guttje,
 Je bent zoo heerlijk levenswaar!

Jij bekijkt er de wereld met open gezicht,
 Jij kent nog geen zorg en pijn,
 Voor jou is iedere dag even licht,
 Vol blijheid en zonneschijn.

Je geeft uit je kinderhart, open en rein
 Van je liefde aan ieder een deel,
 Laat dit altijd zoo blijven, meisje klein,
 Want onbewust, geef je zoo veel.

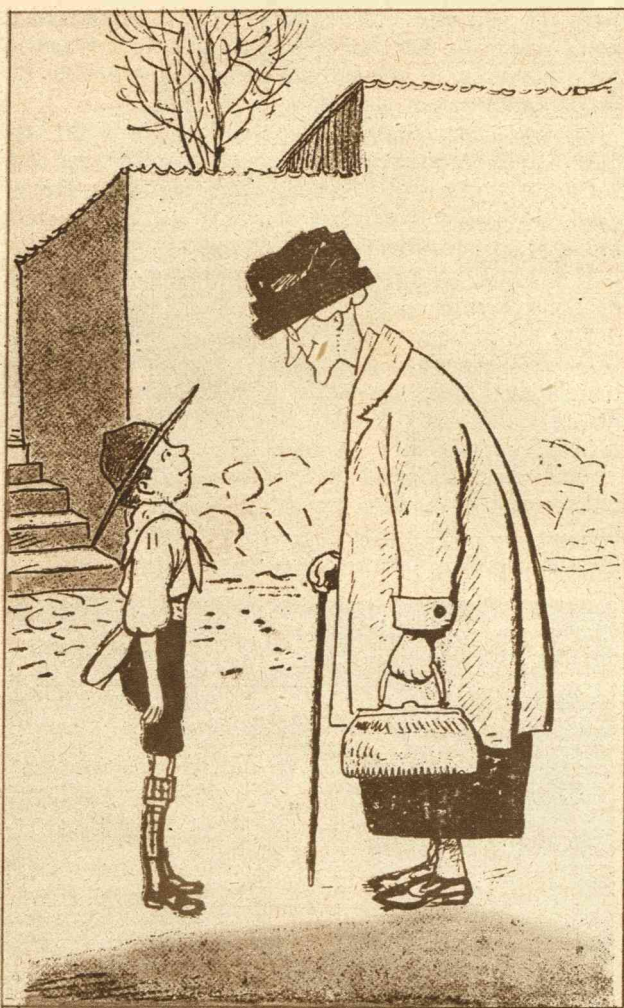
Eens zal je in 't Volle Leven staan,
 Met z'n moeilijkheden en pijn.
 Laat dan je herinnering naar „vroeger” gaan
 En tracht tevrèden te zijn.

Henny Keppler.

Uurwerken zonder tiktak.

De heer Schieferstein met een wekker volgens zijn systeem, — zonder anker en zonder tiktak.

Dame: „En, doe je iedereen dag een goede daad?”

Padvinder: „O ja! Gisteren ging ik naar mijn tante buiten, en zij was erg blij dat ik kwam. Vandaag ging ik terug naar huis, en zij was weer erg blij.”

UURWERKEN ZONDER TIKTAK.

Uurwerken zonder het vertrouwde tiktak schijnen op 't eerste gezicht een tegenspraak met zichzelf, want altijd, sinds de vroegste dagen der horlogemakerskunst, is het gezellige tikken, voortgebracht door het stooten van het anker, onveranderlijk aan de constructie van elk soort uurwerk verbonden geweest.

En toch hadden verstandige uurmakers al lang begrepen, dat een voortdurende regulatie in plaats van een regulatie bij tussenpoozen groote voordeelen zou opleveren, ofschoon alle pogingen in deze richting tot nog toe mislukten. Aan den heer H. Schieferstein, een Berlijnsch ingenieur die door zijn „rhythmische kracht”-opwinding tegenwoordig zooveel opzien wekt, was het voorbehouden een verbazend eenvoudige en tegelijkertijd ideaal werkende oplossing van het vraagstuk te vinden.

Ten einde het mechanisme van zijn „tiktaklooze” klokken te verstaan, moeten we ons den grondvorm van een stelsel voor den geest roepen, dat door „rhythmische kracht” aangedreven wordt: Die bestaat uit een trillend gedeelte dat door middel van een elastieke veer aan een ronddraaienden krank gekoppeld is en dat, zoodra de krank op de maat van het trillend gedeelte ronddraait, heftig begint te trillen.

Bij een klok naar het nieuwe systeem bestaat het trillend gedeelte uit den slinger, die door middel van een lichte elastieke veer voortdurend op de ronddraaiende as van het uurwerk inwerkt. Het ingewikkelde en kostbare anker met zijn lagers uit edelgesteente, d.w.z. het fijnste en duurste gedeelte van het mechanisme, wordt dus ontbeerlijk en men kan met elk uurwerk van gewone fabricatie, ja met de meest goedkope producten der klokkenindustrie, dezelfde hoge nauwkeurigheid (een seconde maximaalafwijking) bereiken als met de tot nu toe met zoo veel kunst geconstrueerde precisie-chronometers. Overeenkomstige constructies bestaan ook voor zakhorloges en wekkers.

De uurmakerskunst zal dus van het gebied van artistiek persoonlijke werkzaamheid naar dat van precisie-mechanika verplaatst worden en het zal voortaan niet méér kosten een chronometer te maken dan doodgewone klokken en horloges.

Dr. Alfred Gradénwitz.

(Opl. raadsel No. 9: Rechtbank).

RAADSEL N° 10.

Mijn eerste wordt door velen hoog geëerd,
 Maar dikwijls ook is 't glad verkeerd.
 Mijn tweede ook kan goed en edel zijn,
 Of oorzaak van veel leed en pijn.
 Steeds iets slechts beduidt het heele woord
 En 't brengt gewoonlijk veel beroering voort.

IEDEREEN

Allerlei Wetenswaardigs.

EEN NIEUWE ZWEEFBAAN.

Voor het vervoer van goederen en personen is er onlangs in Californië een nieuwe zweefbaan geopend. De Amerikaansche ingenieur Fawkes heeft dit Californische systeem uitgevonden. De wagens hebben een lengte van 15 Meter en zijn ballonvormig; ze bestaan uit een stalen geraamte met aluminium-platen. Er is ruimte in voor 56 passagiers. Een groote schroef, eveneens van staal en aluminium, achter aan den wagen bevestigd, zorgt voor de voortbeweging. De schroef wordt gedreven door een motor van 60 P.K., maakt per minuut 1000 omwentelingen en geeft een snelheid van 320 K.M. — 200 mijl per uur. Zoo noodig kan deze vaart door een tweede schroef worden verdubbeld. Het voordeel van dit nieuw systeem zweefbaan tegenover de vroeger gebruikelijke methode is hierin gelegen, dat iedere wagen zijn eigen krachtbron aan boord heeft en dus volkomen zelfstandig en onafhankelijk is.

DE OORSPRONG DER DAGEN VAN DE WEEK.

Het is niet iedereen bekend, op welke wijze men er toe gekomen is, de week in zeven gelijke deelen te verdeelen en hoe deze deelen aan de hun thans eigene namen gekomen zijn.

De verdeeling der week stamt reeds uit de grijze oudheid. Toen geloofde men n.l. algemeen, dat de planeten — welke in tegenstelling met de vaste sterren, aan geen bepaalde plaats gebonden zijn — grooten invloed uitoefenden op het lot en leven der menschen, en dat elk harer op vastgestelde tijden heerschappij voerde. Van deze planeten kende men er slechts vijf, terwijl Zon en Maan, van welke men eveneens dacht, dat ze aan geen vaste plaats gebonden waren, bij de planeten werden gerekend. Zodoende kwam men dus tot een zevental hemellichamen, die ieder op gezette tijden een zekeren invloed uitoefenden op het lot der menschen. Hun volgorde nu werd bepaald naar den afstand, op welken men meende dat zij van de aarde verwijderd waren, dus Saturnus het eerst, dan Jupiter, dan Mars, Zon, Venus, Mercurius en Maan. Het eerste tijdperk van zeven uur — de week was bij de ouden verdeeld in tijdperken van zeven uur — was alzoo toegewezen aan Saturnus, het tweede aan Jupiter enz., en dus was het eerste uur der zeven achtereenvolgende dagen toegewezen aan Saturnus, Zon, Maan, Mars, Mercurius, Jupiter, Venus. Langzamerhand is men er toe gekomen om de dag te noemen naar die planeet, welke het eerste uur ervan beheerschte.

In de derde eeuw van onze jaartelling was deze indeeling in het Westen overal gebruikelijk. Bij de Germaansche volksstammen zijn deze Latijnsche godennamen vervangen door de namen van hun eigen goden en dus heeten nu onze dagen: Zondag, Maandag, Dinsdag — de afleiding Dingsdag komt omdat men dezen dag in verband bracht met de Rechtspraak — Woensdag naar Wodan, Donderdag naar Donar, Vrijdag naar Freia. Alleen Zaterdag bleef. De volgende curiositeit zij nog medegedeeld in verband met de beginletters van de dagen der week. In de Gevangenpoort te 's-Gravenhage vindt men deze beginletters op een der wanden gekrast, hetgeen waarschijnlijk door een der gevangenen is gedaan. De gids nu vertelt u, dat deze letters den sleutel bevatten van een gelukkig huwelijk, want, beschouwt men ze als aanvangsletters, dan kan men er de volgende woorden uit maken:

Zoete Man Doet Wat De Vrouw Zegt en, van achter naar voren gelezen, Zoete Vrouw Doet Wat De Man Zegt.

Uurwerken zonder tiktak.

Een klok naar het nieuwe systeem van den heer Schieferstein.